METODICKÁ PRÍRUČKA / ECAV

Transformácia cirkevných zborov ECAV

Praktický sprievodca pri zlučovaní cirkevných zborov

Obsah

Úvod 3

1. **Príprava zlučovania cirkevných zborov** 5

1.1 Kedy a prečo začať uvažovať o zlúčení 5
1.2 Prvé rokovania a spolupráca so seniorátom 8
1.3 Spoločná príprava návrhu zlúčenia 9
1.4 Informovanie a zapojenie členov cirkevných zborov 10

2. **Príprava dohody o podmienkach zlúčenia** 11

2.1 Základné podmienky zlúčenia 12
2.2 Zabezpečenie duchovného života a cirkevnej práce 14
2.3 Organizačné usporiadanie a správa cirkevného zboru 16
2.4 Majetkové otázky pri zlúčení cirkevných zborov 18
2.5 Finančné otázky pri zlúčení cirkevných zborov 21

3. **Postup pri schvaľovaní zlúčenia** 25

3.1 Schválenie zlúčenia v dotknutých cirkevných zboroch 25
3.2 Predloženie žiadosti o zlúčenie seniorátnemu presbyterstvu 26
3.3 Prerokovanie žiadosti seniorátnym presbyterstvom 27
3.4 Rozhodnutie dištriktuálneho presbyterstva 28

4. **Realizácia zlúčenia cirkevných zborov** 30

4.1 Organizačné zabezpečenie zlúčenia 30
4.2 Odovzdanie a prevzatie dokumentácie 31
4.3 Majetkové a finančné zabezpečenie zlúčenia 33
4.4 Ukončenie administratívnych záležitostí pričleňovaných zborov 36
4.5 Fungovanie cirkevného zboru po zlúčení 38

5. **Vzorové dokumenty a praktické pomôcky** 40

Úvod

Zlučovanie cirkevných zborov je téma, ktorá môže prirodzene vyvolávať otázky, neistotu či obavy. Pre mnohých členov je ich cirkevný zbor miestom, s ktorým sú spätí po celý život. Je to spoločenstvo, v ktorom boli pokrstení, konfirmovaní, uzavreli manželstvo, vychovávali svoje deti a prežívali dôležité chvíle svojho života. Je preto pochopiteľné, že predstava zlučovania cirkevných zborov môže vyvolávať obavu zo straty toho, čo celé generácie budovali a považujú za svoj duchovný domov.

Zlučovanie cirkevných zborov však nemá znamenať zrušenie miestneho evanjelického spoločenstva ani ukončenie jeho duchovného života. Jeho cieľom nie je zatváranie kostolov, rušenie služieb Božích či strata miestnych tradícií. Podstatou transformácie je zmena právneho a organizačného usporiadania, ktorá má vytvoriť lepšie a dlhodobo udržateľné podmienky na pokračovanie cirkevného života.

Cirkevný zbor, ktorý bol doteraz samostatnou cirkevnou organizačnou jednotkou s vlastnou právnou subjektivitou, orgánmi a hospodárením, sa začlení do iného cirkevného zboru. Jeho členovia sa stanú súčasťou väčšieho cirkevného zboru, pričom miestne spoločenstvo môže naďalej pôsobiť ako filiálka alebo diaspora. Kostol, bohoslužobný život, miestne aktivity a tradície tak môžu zostať zachované, hoci ich organizačné a administratívne zabezpečenie bude spoločné.

Zároveň je potrebné otvorene povedať, že zlučovanie prináša aj konkrétne zmeny. Pričleňovaný cirkevný zbor prestane pôsobiť ako samostatná cirkevná organizačná jednotka, nebude mať vlastnú právnu subjektivitu ani samostatné orgány a jeho hospodárenie a správa majetku sa stanú súčasťou hospodárenia a správy prijímajúceho cirkevného zboru. Zmeny sa môžu dotknúť aj organizácie služieb Božích, pastoračnej starostlivosti a ďalších činností. Ich konkrétna podoba bude závisieť od miestnych podmienok a dohôd prijatých v rámci prípravy zlúčenia. Dôležité však je, aby tieto organizačné zmeny nesmerovali k oslabeniu miestneho spoločenstva, ale k vytvoreniu podmienok na jeho ďalšie fungovanie.

Transformácia zároveň reaguje na meniace sa podmienky života našej cirkvi. V mnohých cirkevných zboroch dlhodobo klesá počet členov, pribúdajú ťažkosti s obsadzovaním farárskych miest a zabezpečovaním činnosti cirkevných orgánov. Menšie spoločenstvá často nesú rovnaké administratívne, hospodárske a organizačné povinnosti ako podstatne väčšie cirkevné zbory. Ich plnenie si vyžaduje čas, finančné prostriedky a personálne kapacity, ktoré by mohli byť vo väčšej miere využité na duchovnú službu.

Cieľom zlučovania preto nie je oslabiť miestne cirkevné spoločenstvá, ale vytvoriť podmienky na ich zachovanie a ďalší rozvoj. Spoločná správa, hospodárenie a koordinácia duchovnej služby môžu umožniť efektívnejšie využívanie dostupných zdrojov a zároveň vytvoriť priestor na vzájomnú pomoc a spoluprácu.

Je pritom dôležité zdôrazniť, že každé zlučovanie si vyžaduje individuálny prístup. Jednotlivé cirkevné zbory majú svoje osobitosti, históriu, tradície, majetkové pomery aj potreby členov. Tieto skutočnosti je potrebné pri príprave transformácie rešpektovať a hľadať také riešenia, ktoré budú zohľadňovať miestne podmienky a možnosti.

Tento praktický sprievodca je určený predstaviteľom cirkevných zborov a seniorátov, ktorí pripravujú alebo zvažujú zlučovanie cirkevných zborov. Jeho cieľom je zrozumiteľne vysvetliť jednotlivé kroky procesu, povinnosti dotknutých cirkevných orgánov, právne, majetkové a organizačné otázky a poskytnúť praktickú pomoc pri ich riešení.

Tento sprievodca je vypracovaný predovšetkým pre prípady spájania cirkevných zborov v rámci jedného seniorátu. Spájanie cirkevných zborov patriacich do rôznych seniorátov alebo dištriktov nie je v sprievodcovi osobitne rozpracované. Ak sa o takomto spojení uvažuje, odporúča sa, aby predsedníctva dotknutých zborov, seniorátov, prípadne aj dištriktov, vopred prerokovali možnosti a podmienky navrhovaného riešenia.

Sprievodca je pomerne rozsiahly, pretože zlučovanie cirkevných zborov zahŕňa viacero vzájomne súvisiacich oblastí – od posúdenia zákonných podmienok a prípravy dohody až po schvaľovanie, majetkové a finančné otázky, administratívne úkony a zabezpečenie fungovania cirkevného zboru po zlúčení. Cieľom je poskytnúť na jednom mieste praktické vysvetlenia a odporúčania aj pre situácie, s ktorými sa cirkevné zbory pri transformácii nemusia bežne stretávať.

Nie je však nevyhnutné čítať celý materiál od začiatku do konca. Na začiatku jednotlivých kapitol je uvedený stručný prehľad krokov, ktorým sa kapitola venuje. **V prílohe č. 6** sa nachádza súhrnný praktický postup – „**rýchly manuál**", ktorý umožňuje zorientovať sa v celom procese. Podľa potreby sa potom možno vrátiť ku konkrétnej kapitole a nájsť podrobnejšie vysvetlenie príslušného kroku. Sprievodcu tak možno využívať aj ako priebežnú pracovnú pomôcku.

Používané pojmy

Na účely tohto sprievodcu a jeho príloh sa používa označenie *prijímajúci cirkevný zbor* pre cirkevný zbor, ku ktorému sa pričleňuje iný cirkevný zbor, a označenie *pričleňovaný cirkevný zbor* pre cirkevný zbor, ktorý sa zlúčením stáva súčasťou prijímajúceho cirkevného zboru.
Tieto označenia vychádzajú z rozlíšenia cirkevných zborov podľa § 12 ods. 7 cirkevného zákona č. 1/2024, pričom slúžia na zjednodušenie a zjednotenie terminológie v sprievodcovi a jeho prílohách.

HLAVNÁ MYŠLIENKA

Zlučovaním sa mení organizačná podoba cirkevného zboru, nie jeho poslanie. Zvestovanie Božieho slova, prisluhovanie sviatostí, budovanie spoločenstva veriacich a služba blížnym však zostávajú nezmenené.

TRANSFORMÁCIA CIRKEVNÝCH ZBOROV ECAV

Príprava zlučovania cirkevných zborov

1

OD POSÚDENIA SITUÁCIE K SPOLOČNÉMU NÁVRHU

1 Overenie situácie

Posúdenie splnenia zákonných podmienok (§ 6).

→

2 Rokovanie so seniorátom

Oznámenie zámeru, predloženie analytického dokumentu a dohodnutie ďalšieho postupu (§ 12 ods. 3 a 4).

→

3 Príprava návrhu

Spoločná príprava návrhu transformácie a budúceho administratívneho usporiadania (§ 12 ods. 8).

→

4 Informovanie členov

Včasná a zrozumiteľná komunikácia so zborom, vysvetlenie zámeru a dôsledkov.

1.1 Kedy a prečo začať uvažovať o zlúčení

Rozhodnutie o zlúčení cirkevných zborov by malo vychádzať z dôkladného posúdenia ich súčasnej situácie a možností ďalšieho fungovania. Nemalo by byť vnímané iba ako riešenie momentálnych finančných alebo personálnych problémov, ale predovšetkým ako príležitosť vytvoriť stabilnejšie podmienky pre duchovný život a službu cirkvi v danom regióne.

Cirkevný zákon č. 1/2024 o cirkevných organizačných jednotkách a cirkevných zboroch ECAV na Slovensku upravuje dva prípady, v ktorých sa začína proces transformácie cirkevného zboru: z vlastného rozhodnutia cirkevného zboru alebo na základe splnenia zákonom ustanovených podmienok.

Dobrovoľná transformácia cirkevného zboru

Najvhodnejším spôsobom je, ak cirkevný zbor dokáže sám a včas vyhodnotiť svoju situáciu a dospeje k záveru, že začlenenie do iného cirkevného zboru môže byť pre jeho ďalšie fungovanie prospešné.

Takéto rozhodnutie nemusí byť dôsledkom vážnych problémov alebo neschopnosti zabezpečiť samostatné fungovanie. Môže vychádzať z uvedomenia si dlhodobého vývoja, demografických zmien, personálnych možností či potreby efektívnejšieho využívania finančných a materiálnych zdrojov.

Včasné rozhodnutie umožňuje pripraviť transformáciu bez zbytočného časového tlaku, dôkladne prerokovať možnosti s okolitými cirkevnými zbormi, zapojiť vlastných členov do diskusie a dohodnúť podmienky budúceho fungovania miestneho spoločenstva. Takýto postup umožňuje § 12 ods. 2 písm. a) cirkevného zákona č. 1/2024, podľa ktorého môže cirkevný zbor začať proces transformácie z vlastného rozhodnutia.

HLAVNÁ MYŠLIENKA

Dobrovoľné zlúčenie nemusí byť prejavom slabosti cirkevného zboru, ale môže byť výsledkom zodpovedného a prezieravého rozhodnutia o jeho budúcnosti.

Transformácia na základe zákonom ustanovených podmienok

Druhým prípadom je situácia, keď cirkevný zbor dlhodobo nespĺňa podmienky na fungovanie samostatnej cirkevnej organizačnej jednotky. V takom prípade vzniká za okolností ustanovených cirkevným zákonom povinnosť začať proces transformácie.

Cirkevný zákon č. 1/2024 v § 6 ods. 2 ustanovuje podmienky samostatného fungovania cirkevných zborov, ktoré sa týkajú duchovného života, organizačného a hospodárskeho zabezpečenia, počtu členov, účasti na službách Božích a personálnej stability.

A. Podmienky týkajúce sa duchovného života, organizačného a hospodárskeho zabezpečenia (§ 6 ods. 2písm. a) – f))

a) služby Božie sa na území CZ konajú pravidelne, každú nedeľu a okrem toho sa pravidelne (počas týždňa) konajú v prostredí CZ aspoň tri aktivity komunitného charakteru – stredtýždňové alebo večerné služby Božie, biblická hodina, výučba konfirmandov, stretnutia dorastu a mládeže, detská besiedka, spoločenstvá mužov a žien, modlitebné spoločenstvo, spevokol a podobne)
b) má funkčné zborové presbyterstvo s minimálne siedmymi členmi, ktoré sa stretáva minimálne 2 krát ročne v uznášaniaschopnom počte, má riadne zvoleného zborového dozorcu, zástupcu zborového dozorcu, kurátora, pokladníka, aspoň troch členov revíznej komisie alebo hospodárskeho výboru a delegátov na seniorátny konvent
c) primerane sa stará o svoj nehnuteľný a hnuteľný majetok, jeho údržbu a administratívno-účtovné spravovanie
d) dokáže zo svojich vlastných zdrojov (cirkevný príspevok, milodary, ofery a výnos z majetku) zabezpečiť duchovnú službu, administratívnu správu cirkevného zboru, prevádzku bohoslužobných priestorov a bývanie pre duchovného
e) dokáže poskytnúť duchovnému štandardný vokátor – služobný byt, úhrada režijných nákladov na bývanie, podľa dohody refundácia telefónu a cestovného, ofera z výročných sviatkov, štóla/milodary od členov cirkevného zboru
f) pravidelne uhrádza všetky predpísané príspevky vyšším COJ

B. Podmienky týkajúce sa počtu členov, účasti na cirkevnom živote a personálnej stability (§ 6 ods. 2 písm. g) – j))

g) vo svojej evidencii (kartotéke) má minimálne 150 členov, alebo v prípade menšieho evidovaného počtu členov, ak sa pri ostatnom sčítaní obyvateľstva prihlásilo na jeho územní k ECAV viac ako 200 ľudí
h) nedeľných služieb Božích (okrem výročných sviatkov) sa v priemere za kalendárny rok zúčastňuje viac ako 5 % evidovaných členov CZ
i) nie je nepretržite administrovaný dlhšie ako 5 rokov
j) nie je bez riadne zvoleného zborového dozorcu alebo zborového kurátora dlhšie ako tri roky.

Kedy vzniká povinnosť začať proces transformácie (zo zákona)?

Podľa § 6 ods. 3 cirkevného zákona je predsedníctvo cirkevného zboru povinné začať proces transformácie, ak cirkevný zbor počas troch po sebe nasledujúcich rokov nespĺňa:

a) aspoň dve podmienky zo skupiny A (písm. a) – f)), alebo
b) jednu podmienku zo skupiny A a súčasne dve podmienky zo skupiny B (písm. g) – j)), alebo
c) všetky štyri podmienky zo skupiny B (písm. g) – j)).

Ak tieto skutočnosti nastanú, predsedníctvo cirkevného zboru je povinné postupovať podľa § 12 cirkevného zákona a začať proces transformácie. Samotné začatie procesu však ešte neznamená okamžité zlúčenie cirkevného zboru. Konkrétny návrh transformácie podlieha ďalšiemu prerokovaniu a schváleniu príslušnými cirkevnými orgánmi.

DÔLEŽITÉ ROZLÍŠENIE

To znamená, že samotné nesplnenie jednej podmienky, napríklad nízkeho počtu členov alebo nízkej účasti na službách Božích, ešte automaticky nezakladá povinnosť začať proces transformácie. Rozhodujúce je splnenie niektorej zo zákonom ustanovených kombinácií podmienok počas troch po sebe nasledujúcich rokov.

Zákonné lehoty a úloha seniorátu pri začatí transformácie

Cirkevný zákon č. 1/2024 o cirkevných organizačných jednotkách a cirkevných zboroch ECAV na Slovensku bol prijatý Synodou ECAV dňa 19. októbra 2024 a účinnosť nadobudol 6. decembra 2024, dňom zverejnenia v Zbierke cirkevnoprávnych predpisov.

Podľa § 6 ods. 3 vzniká cirkevnému zboru povinnosť začať proces transformácie, ak počas troch po sebe nasledujúcich rokov nespĺňa zákonom určenú kombináciu podmienok.

Pre cirkevné zbory, ktoré už ku dňu prijatia zákona spĺňali podmienky na začatie povinnej transformácie, ustanovuje § 14 ods. 1 prechodnú lehotu dvoch rokov od nadobudnutia účinnosti zákona.

PRECHODNÉ USTANOVENIE A TERMÍN

To znamená, že dotknuté cirkevné zbory sú povinné najneskôr 6. decembra 2026 začať proces transformácie. Neznamená to však, že do 6. decembra 2026 musia byť už zlúčené s iným cirkevným zborom.

Čo konkrétne znamená začať proces transformácie?

Podľa § 12 ods. 4 je predsedníctvo cirkevného zboru povinné bezodkladne oznámiť splnenie podmienok na povinnú transformáciu seniorátnemu presbyterstvu a na vedomie dištriktuálnemu presbyterstvu. K oznámeniu prikladá analytický dokument opisujúci situáciu cirkevného zboru a parametre, ktoré zakladajú povinnosť transformácie.

Na posúdenie a zdokumentovanie splnenia zákonných podmienok možno použiť vzor analytického dokumentu, ktorý tvorí **prílohu č. 1** tohto sprievodcu. Umožňuje prehľadne vyhodnotiť jednotlivé podmienky za tri po sebe nasledujúce roky, uviesť konkrétne údaje a zdôvodniť záver o vzniku povinnosti začať proces transformácie.

Následne v spolupráci s predsedníctvom seniorátu začína rokovania s okolitými cirkevnými zbormi o možnostiach zlúčenia. Žiadosť o transformáciu musí predložiť seniorátnemu presbyterstvu do šiestich mesiacov od oznámenia.

Príklad: Ak cirkevný zbor, na ktorý sa vzťahuje prechodné ustanovenie, oznámi začatie povinnej transformácie 6. decembra 2026, šesťmesačná lehota na predloženie žiadosti seniorátnemu presbyterstvu uplynie 6. júna 2027. Počas tohto obdobia je potrebné pripraviť návrh zlúčenia a zabezpečiť potrebné rozhodnutia dotknutých cirkevných orgánov.

Aktívna úloha seniorátu

Podľa § 6 ods. 4 je predsedníctvo seniorátu oprávnené podať žiadosť o transformáciu na seniorátne presbyterstvo aj bez súčinnosti dotknutého cirkevného zboru, ak jeho predsedníctvo napriek splneniu zákonných podmienok nezačne proces transformácie.

Využitie tohto oprávnenia by však nemalo byť prvým krokom seniorátu. Dôležitejšia je jeho aktívna úloha pri včasnom identifikovaní cirkevných zborov, ktorých sa povinnosť transformácie týka, a pri hľadaní vhodných riešení ich ďalšieho fungovania.

Senioráty majú prostredníctvom štatistických a hospodárskych výkazov, ako aj priameho kontaktu s cirkevnými zbormi, možnosť priebežne sledovať ich situáciu. Je preto žiaduce, aby predsedníctva seniorátov aktívne vyhodnocovali plnenie zákonných podmienok a iniciovali rozhovory s cirkevnými zbormi, pri ktorých vznikla alebo môže vzniknúť povinnosť začať proces transformácie.

Nie všetky cirkevné zbory si totiž musia uvedomovať, že už spĺňajú zákonom ustanovené podmienky, prípadne nemusia mať dostatočné personálne alebo organizačné kapacity na samostatnú prípravu celého procesu.

Úlohou seniorátu by preto malo byť predovšetkým upozorniť dotknuté cirkevné zbory na ich situáciu, vysvetliť im zákonné povinnosti, ponúknuť pomoc pri príprave potrebných podkladov a sprostredkovať rokovania s okolitými cirkevnými zbormi.

Cieľom je, aby sa transformačný proces začínal prednostne na základe vzájomnej komunikácie a spolupráce, nie až využitím oprávnenia seniorátu konať bez súčinnosti dotknutého cirkevného zboru.

Možnosť postupu podľa § 6 ods. 4 však zostáva dôležitým nástrojom pre prípady, keď cirkevný zbor napriek upozorneniu a poskytnutej pomoci nezačne plniť svoje zákonné povinnosti.

Možnosť revitalizácie cirkevného zboru

Cirkevný zákon v § 13 zároveň umožňuje cirkevnému zboru, ktorý je povinný začať proces transformácie, požiadať o zachovanie samostatného postavenia a začatie revitalizácie, ak spĺňa aspoň jednu z nasledujúcich podmienok:

a) najbližší cirkevný zbor je vzdialený viac ako 25 km,
b) sídlo cirkevného zboru sa nachádza v meste alebo obci s viac ako 5 000 obyvateľmi,
c) počet obyvateľov v obci, kde cirkevný zbor pôsobí, má stúpajúcu tendenciu a súčasne sa podľa posledných dvoch sčítaní obyvateľstva zvyšuje aj podiel evanjelikov.

Revitalizácia predstavuje osobitný postup, pri ktorom cirkevný zbor predkladá plán konkrétnych opatrení na splnenie podmienok samostatného fungovania spolu s časovým harmonogramom.

Pri začatí revitalizácie je predsedníctvo cirkevného zboru povinné oznámiť túto skutočnosť príslušnému seniorátnemu presbyterstvu a na vedomie dištriktuálnemu presbyterstvu a predložiť analytický dokument spolu s oznámením záujmu o revitalizáciu. Najneskôr do troch mesiacov od splnenia tejto povinnosti musí predložiť príslušnému seniorátnemu a dištriktuálnemu presbyterstvu revitalizačný plán. Súčasťou žiadosti musia byť aj rozhodnutia zborového presbyterstva a konventu.

O schválení revitalizácie rozhoduje dištriktuálne presbyterstvo na základe žiadosti cirkevného zboru a stanoviska seniorátneho presbyterstva. Ak revitalizáciu schváli, určí obdobie na splnenie stanovených povinností, ktoré nesmie byť kratšie ako jeden rok a dlhšie ako tri roky. Za zákonom ustanovených podmienok môže byť toto obdobie predĺžené.

Ak dištriktuálne presbyterstvo žiadosti o revitalizáciu nevyhovie, cirkevný zbor je povinný pokračovať v procese transformácie podľa § 12 cirkevného zákona.

Pri posudzovaní situácie je preto potrebné zohľadniť nielen zákonom ustanovené parametre, ale aj miestne podmienky, geografické osobitosti a reálne možnosti ďalšieho rozvoja cirkevného života.

Zmyslom uvedených pravidiel nie je mechanicky pristupovať k zlučovaniu cirkevných zborov, ale včas identifikovať situácie, v ktorých je potrebné hľadať vhodné a dlhodobo udržateľné riešenie ich ďalšieho fungovania.

1.2 Prvé rokovania a spolupráca so seniorátom

Konkrétny postup transformácie cirkevných zborov upravuje § 12 cirkevného zákona č. 1/2024 o cirkevných organizačných jednotkách a cirkevných zboroch ECAV na Slovensku. Ustanovuje povinnosti cirkevných zborov pri príprave transformácie, postup predkladania žiadosti, úlohy príslušných cirkevných orgánov a základné náležitosti návrhu zlúčenia.

Podrobný postup podľa § 12 vrátane jednotlivých krokov, potrebných dokumentov a schvaľovania v príslušných cirkevných orgánoch je rozpracovaný v kapitole 2 tohto sprievodcu.

Príprava zlučovania by mala od začiatku prebiehať v úzkej spolupráci s príslušným seniorátom.

Ak cirkevný zbor uvažuje o zlúčení z vlastného rozhodnutia, je vhodné, aby jeho predsedníctvo najskôr prerokovalo tento zámer so zborovým presbyterstvom a následne nadviazalo kontakt s predsedníctvom seniorátu.
Ak cirkevný zbor spĺňa podmienky, pri ktorých mu vzniká povinnosť začať proces transformácie podľa § 6 ods. 3, postupuje podľa § 12 ods. 4 cirkevného zákona. Predsedníctvo cirkevného zboru je v takom prípade povinné:

- bezodkladne oznámiť túto skutočnosť seniorátnemu presbyterstvu a na vedomie dištriktuálnemu presbyterstvu,
- vypracovať a spolu s oznámením predložiť analytický dokument, ktorý verne a neskreslene opisuje situáciu cirkevného zboru a parametre, ktoré zakladajú povinnosť začať transformáciu,
- v spolupráci s predsedníctvom seniorátu začať rokovania s okolitými cirkevnými zbormi, s ktorými by bolo možné zlúčenie,
- do šiestich mesiacov od oznámenia predložiť žiadosť o zmenu formy cirkevného zboru seniorátnemu presbyterstvu.

Pri dobrovoľnej transformácii sa uplatňuje postup podľa § 12 ods. 3, pri ktorom predsedníctvo cirkevného zboru predkladá žiadosť schválenú zborovým presbyterstvom a konventom seniorátnemu presbyterstvu.

Bez ohľadu na dôvod začatia transformácie je v prípravnej fáze potrebné predovšetkým:

- Vyhodnotiť súčasnú situáciu cirkevného zboru a dôvody, ktoré vedú k úvahám o zlúčení.
- Identifikovať okolité cirkevné zbory, s ktorými by bolo možné uvažovať o spojení.
- Predbežne prerokovať možnosti a podmienky začlenenia s predstaviteľmi potenciálne prijímajúceho cirkevného zboru.
- Posúdiť možnosti zabezpečenia duchovného života a správy majetku po zlúčení.
- Dohodnúť ďalší postup prípravy a spôsob komunikácie s členmi dotknutých cirkevných zborov.

> **VÝSLEDOK PRÍPRAVNEJ FÁZY**
>
> V tejto etape ešte nejde o prijatie konečného rozhodnutia o zlúčení, ale o vytvorenie podmienok na jeho zodpovedné posúdenie.

Seniorát by mal v tomto procese plniť nielen úlohu orgánu, ktorý posudzuje predložené návrhy, ale aj aktívneho partnera, ktorý pomáha hľadať vhodné riešenia v širšom regionálnom kontexte.

Pri príprave a uskutočňovaní transformácie môže byť užitočné určiť koordinátora, ktorý bude poskytovať cirkevným zborom organizačnú a metodickú pomoc a napomáhať spolupráci medzi zúčastnenými cirkevnými orgánmi. Túto úlohu môže zabezpečovať osoba na úrovni seniorátu alebo dištriktu, podľa miestnych podmienok a dostupných kapacít.

Ak sa v senioráte predpokladá transformácia viacerých cirkevných zborov, je vhodné pripraviť orientačný harmonogram jednotlivých procesov. Pri jeho zostavovaní by sa mala zohľadniť najmä naliehavosť situácie v jednotlivých cirkevných zboroch, ich pripravenosť na transformáciu a personálne a organizačné možnosti seniorátu. Cieľom je zabezpečiť, aby jednotlivé procesy prebiehali koordinovane a aby im bolo možné venovať potrebnú pozornosť.

1.3 Spoločná príprava návrhu zlúčenia

Ak dotknuté cirkevné zbory dospejú k predbežnej zhode o možnosti zlúčenia, odporúča sa vytvoriť spoločnú pracovnú skupinu, v ktorej budú zastúpené oba, prípadne všetky zúčastnené cirkevné zbory.

Do pracovnej skupiny je vhodné zapojiť zborových farárov, zborových dozorcov, prípadne ďalších členov presbyterstiev so skúsenosťami v oblasti hospodárenia, správy majetku a organizačného zabezpečenia cirkevného života. Na príprave by mal spolupracovať aj príslušný seniorát.

Úlohou pracovnej skupiny je pripraviť spoločný návrh budúceho fungovania cirkevného zboru, najmä:

- navrhnúť, ktorý cirkevný zbor zostane samostatnou cirkevnou organizačnou jednotkou a ku ktorému sa ostatné zbory pričlenia,
- navrhnúť budúce organizačné postavenie pričleňovaných cirkevných zborov a ich miestnych spoločenstiev, najmä formou filiálok alebo diaspór, s prihliadnutím na miestne podmienky,
- pripraviť návrh zabezpečenia služieb Božích, pastorácie a ďalších cirkevných aktivít,
- posúdiť majetkové a hospodárske pomery dotknutých cirkevných zborov,
- pripraviť návrh správy a využívania kostolov, farských budov a ďalšieho majetku,
- posúdiť personálne a administratívne dôsledky zlúčenia,

- pripraviť predbežný časový harmonogram jednotlivých krokov.

Pri príprave návrhu je potrebné zohľadniť nielen potreby pričleňovaného cirkevného zboru, ale aj možnosti a kapacity prijímajúceho cirkevného zboru. Zlúčenie totiž prináša nové povinnosti a zodpovednosť aj pre prijímajúci cirkevný zbor, najmä v oblasti duchovnej služby, správy majetku, hospodárenia a administratívy.

Výsledkom tejto prípravy by mal byť spoločný návrh usporiadania, ktorý bude podkladom pre rokovanie a rozhodovanie príslušných cirkevných orgánov.

1.4 Informovanie a zapojenie členov cirkevných zborov

Príprava zlučovania by nemala prebiehať iba na úrovni predsedníctiev a presbyterstiev. Je dôležité, aby boli členovia dotknutých cirkevných zborov včas a zrozumiteľne informovaní o dôvodoch pripravovaných zmien, ich predpokladaných dôsledkoch a možnostiach ďalšieho fungovania miestnych spoločenstiev.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať otázkam, ktoré sa členov bezprostredne dotýkajú, najmä zachovaniu bohoslužobného života, využívaniu kostolov a ďalších budov, zabezpečeniu duchovnej služby, správe majetku a možnostiam zapojenia členov pričlenených spoločenstiev do života a rozhodovania prijímajúceho cirkevného zboru.

Odporúča sa usporiadať informačné stretnutia, na ktorých budú môcť členovia vyjadriť svoje otázky, obavy a návrhy.

Pri komunikácii je potrebné otvorene vysvetľovať, čo sa zlúčením nevyhnutne zmení a ktoré otázky budú závisieť od dohody dotknutých cirkevných zborov a rozhodnutí príslušných cirkevných orgánov.

Nemalo by sa vytvárať očakávanie, že zlúčenie neprinesie žiadne zmeny. Zároveň je však dôležité vysvetľovať, že zmena organizačného usporiadania nemusí znamenať ukončenie miestneho cirkevného života.

Otvorená komunikácia je dôležitým predpokladom vzájomnej dôvery. Je potrebné jasne rozlišovať medzi otázkami, o ktorých už existuje dohoda, a tými, ktoré sa ešte len budú riešiť. Počas celého procesu je preto dôležité poskytovať členom jasné, vecné a jednoznačné informácie o účele a aktuálnom stave transformácie, aby sa predchádzalo nedorozumeniam a šíreniu nepravdivých alebo zavádzajúcich informácií.

Cieľom prípravnej fázy je dosiahnuť, aby dotknuté cirkevné zbory vstupovali do rozhodovacieho procesu s dostatočnými informáciami, jasnou predstavou o budúcom fungovaní a s vedomím právnych, organizačných a hospodárskych dôsledkov zlúčenia.

TRANSFORMÁCIA CIRKEVNÝCH ZBOROV ECAV

Príprava dohody
o podmienkach zlúčenia

2

PÄŤ OBLASTÍ, KTORÉ TREBA PRED ZLÚČENÍM VYRIEŠIŤ

1 Podmienky zlúčenia
Prijímajúci zbor, pričlenené časti a základné podmienky budúceho usporiadania.

→

2 Duchovný život
Služby Božie, pastorácia, cirkevná práca a personálne zabezpečenie.

→

3 Organizácia a správa
Štatút, orgány, zastúpenie jednotlivých častí a termín zlúčenia.

→

4 Majetok
Budúce využívanie, správa, údržba a ochrana majetku.

→

5 Financie a hospodárenie
Finančný stav, spoločné náklady, pravidlá hospodárenia a účtovná evidencia.

Výsledok dohody
Písomná dohoda o zlúčení (pričlenení) cirkevných zborov, ktorá bude podkladom na rozhodnutie príslušných cirkevných orgánov.

Zlúčenie cirkevných zborov predstavuje významnú zmenu v ich organizačnom a právnom postavení, v zabezpečovaní duchovného života, správe majetku a hospodárení. Preto je dôležité, aby si dotknuté cirkevné zbory ešte pred schvaľovaním zlúčenia vyjasnili všetky podstatné otázky a dohodli sa na podmienkach budúceho spoločného fungovania.

Odporúča sa, aby výsledkom spoločných rokovaní bola písomná Dohoda o podmienkach zlúčenia cirkevných zborov (ďalej len „dohoda“), ktorá bude obsahovať spoločný návrh budúceho usporiadania a vzájomne dohodnuté podmienky zlúčenia.

Dohodu by mali pripraviť predsedníctva dotknutých cirkevných zborov v spolupráci s príslušným seniorátom. Do prípravy je vhodné zapojiť aj ďalších členov presbyterstiev, najmä osoby zodpovedné za hospodárenie, správu majetku a organizovanie cirkevného života.

Dohoda nie je samostatnou zákonnou podmienkou zlúčenia a nenahrádza rozhodnutia príslušných cirkevných orgánov. Jej účelom je zabezpečiť, aby sa o zlúčení rozhodovalo na základe dostatočných informácií a vopred dohodnutých podmienok.

PRÁVNY CHARAKTER DOHODY

Písomná dohoda je odporúčaným nástrojom prípravy. Nie je samostatnou zákonnou podmienkou zlúčenia a nenahrádza rozhodnutia príslušných cirkevných orgánov.

Nasledujúce časti predstavujú hlavné oblasti, ktoré by mali cirkevné zbory pri príprave dohody spoločne prerokovať.

2.1. Základné podmienky zlúčenia

PRÁVNE A ORGANIZAČNÉ VÝCHODISKÁ	VÝSLEDOK ROKOVANÍ
Ktorý cirkevný zbor zostáva zachovaný; aké bude postavenie pričleňovaných častí; aké zmeny štatútu budú potrebné.	Spoločne pripravené podmienky budúceho usporiadania a podklady na rozhodovanie orgánov.

Prvým krokom pri príprave dohody je určenie základnej podoby budúceho usporiadania cirkevného zboru po zlúčení. Dotknuté cirkevné zbory by si mali ešte pred schvaľovaním zlúčenia vyjasniť, ako bude ich spoločné fungovanie vyzerať a aké zmeny prinesie pre jednotlivé časti cirkevného zboru.

Zlúčenie cirkevných zborov neznamená automaticky ukončenie duchovného života v doterajších miestnych spoločenstvách ani zatvorenie ich kostolov. Predstavuje predovšetkým zmenu organizačného a právneho usporiadania, ktorej cieľom je vytvoriť lepšie a dlhodobo udržateľné podmienky pre cirkevnú prácu.

Čo je potrebné zistiť a preveriť?

Pred prípravou dohody je potrebné zmapovať súčasné územné a organizačné usporiadanie všetkých dotknutých cirkevných zborov vrátane ich filiálok a diaspór.

Osobitne je potrebné preveriť:

- súčasné územné obvody a vnútorné členenie cirkevných zborov,
- počet členov v jednotlivých matkocirkvách, filiálkach a diaspórach,
- pravidelnosť služieb Božích a ďalších cirkevných aktivít,
- možnosti zabezpečenia funkcie filiálneho kurátora,
- vzdialenosti medzi jednotlivými obcami a dostupnosť duchovnej služby,
- platné štatúty cirkevných zborov a ich ustanovenia o vnútornom usporiadaní.

Tieto informácie sú dôležité na posúdenie, aké postavenie by mali mať jednotlivé časti pričleňovaného cirkevného zboru po zlúčení.

Na čom sa musia cirkevné zbory dohodnúť?

Dotknuté cirkevné zbory by si mali spoločne vyjasniť najmä:

Prijímajúci cirkevný zbor – ktorý z existujúcich cirkevných zborov bude pokračovať vo svojej činnosti a ku ktorému sa pričlení ďalší cirkevný zbor alebo zbory.

Postavenie pričleňovaného cirkevného zboru – či sa jeho doterajšia matkocirkev navrhuje začleniť ako filiálka alebo dcérocirkev prijímajúceho cirkevného zboru.

Územné a vnútorné usporiadanie – ktoré obce budú patriť do prijímajúceho cirkevného zboru po zlúčení a aké bude budúce postavenie jednotlivých doterajších filiálok a diaspór.

Sídlo a farský úrad – kde bude sídlo prijímajúceho cirkevného zboru a odkiaľ sa bude zabezpečovať jeho administratívna a duchovná správa.

Potrebné zmeny štatútu – aké úpravy bude potrebné vykonať v štatúte prijímajúceho cirkevného zboru.

Pri určovaní prijímajúceho cirkevného zboru je potrebné zohľadniť veľkosť, personálne a organizačné možnosti a celkovú stabilitu dotknutých cirkevných zborov. Ak sa menší a slabší cirkevný zbor pričleňuje k väčšiemu a stabilnejšiemu zboru, budúce usporiadanie býva spravidla zrejmé. Ak však ide o dva alebo viac približne rovnako veľkých cirkevných zborov, je potrebné spoločne posúdiť, ktorý z nich má najlepšie predpoklady zabezpečovať fungovanie spoločného cirkevného zboru.

PRAKTICKÝ VÝSLEDOK ROKOVANÍ

Pred schvaľovaním zlúčenia si spoločne vyjasniť prijímajúci cirkevný zbor, usporiadanie jeho častí, sídlo a potrebné zmeny štatútu.

Filiálka, dcérocirkev a diaspora – aký je medzi nimi rozdiel?

Pri príprave zlúčenia je potrebné posúdiť aj budúce postavenie jednotlivých častí pričleňovaného cirkevného zboru. Cirkevnoprávne predpisy ECAV rozlišujú viacero foriem vnútorného usporiadania cirkevného zboru, ktoré sa líšia svojou organizáciou, mierou samostatnosti a spôsobom zabezpečovania cirkevného života.

Filiálka
je súčasťou cirkevného zboru bez vlastnej právnej subjektivity, samostatných orgánov a vlastného hospodárenia. Má svojho kurátora a pravidelne sa v nej konajú služby Božie a ďalšie cirkevné podujatia a úkony.

Umožňuje zachovať miestny duchovný život bez potreby zabezpečovať vlastné presbyterstvo, konvent a samostatné účtovníctvo.

Dcérocirkev
je súčasťou zloženého cirkevného zboru a za podmienok ustanovených cirkevnoprávnymi predpismi môže mať vlastnú právnu subjektivitu.

Ak má dcérocirkev vlastnú právnu subjektivitu, musí mať vlastný konvent, presbyterstvo a hospodárenie. S tým súvisia aj ďalšie evidenčné, účtovné a administratívne povinnosti. Ak je jedným z hlavných dôvodov zlúčenia neschopnosť cirkevného zboru zabezpečovať fungovanie vlastných orgánov, hospodárenie alebo administratívnu správu, zachovanie právnej subjektivity vo forme dcérocirkvi tieto problémy nevyrieši.

Diaspora
Diasporu tvoria členovia cirkevného zboru žijúci v obciach alebo mestách na jeho území, kde sa služby Božie a ďalšie cirkevné aktivity konajú nepravidelne alebo príležitostne.

Nemá vlastnú právnu subjektivitu, samostatné orgány ani vlastné hospodárenie. Jej duchovnú a administratívnu správu zabezpečuje cirkevný zbor, ktorého je súčasťou.

FILIÁLKA	DIASPORA
Organizačná súčasť cirkevného zboru bez samostatnej právnej subjektivity a samostatných orgánov.	Miesto alebo skupina členov v rámci pôsobnosti cirkevného zboru; jej postavenie sa odlišuje od filiálky.

Postavenie doterajších filiálok a diaspór po zlúčení

Pri príprave zlúčenia je potrebné posúdiť nielen budúce postavenie samotného pričleňovaného cirkevného zboru, ale aj všetkých jeho doterajších filiálok a diaspór.

Pôvodné vnútorné členenie pričleňovaného cirkevného zboru sa nemusí automaticky zachovať. Jednotlivé jeho časti môžu mať v prijímajúcom cirkevnom zbore po zlúčení odlišné postavenie, než mali pred zlúčením.

Napríklad doterajšia filiálka sa môže stať diasporou, ak sa v nej už pravidelne nekonajú služby Božie, nemá dostatočné personálne predpoklady na zabezpečenie činnosti filiálky alebo jej súčasné fungovanie zodpovedá skôr charakteru diaspory.

Pri príprave návrhu nového územného a organizačného usporiadania je preto potrebné osobitne posúdiť každú doterajšiu filiálku a diasporu, najmä počet jej členov, účasť na službách Božích, pravidelnosť duchovného života a možnosti zabezpečenia miestnej správy.

Výsledkom má byť také usporiadanie, ktoré zodpovedá skutočným podmienkam jednotlivých častí cirkevného zboru a umožňuje primerane zabezpečovať ich duchovný život.

Dôležité upozornenie – úplnosť územného a vnútorného usporiadania

Pri príprave návrhu územného a vnútorného usporiadania prijímajúceho cirkevného zboru po zlúčení je

potrebné zahrnúť všetky obce patriace do územných obvodov dotknutých cirkevných zborov a určiť ich budúce postavenie.

To platí aj pre obce, v ktorých v súčasnosti nežijú evidovaní členovia ECAV alebo sa v nich nevykonáva žiadna cirkevná činnosť. Ani tieto obce nemožno pri zlúčení opomenúť.

Odporúča sa preto vypracovať úplný prehľad obcí s uvedením ich doterajšieho a navrhovaného postavenia v rámci cirkevného zboru. Tento prehľad bude súčasťou dohody o podmienkach zlúčenia alebo jej prílohy a následne sa premietne do štatútu prijímajúceho cirkevného zboru.

Ktoré usporiadanie je najvhodnejšie?

Pri zlučovaní cirkevných zborov sa z praktického hľadiska odporúča uprednostniť usporiadanie bez samostatnej právnej subjektivity, ktoré zjednoduší správu a hospodárenie a zároveň umožní zachovať duchovný život v jednotlivých obciach.

Ak má doterajšia matkocirkev alebo filiálka predpoklady na pravidelný duchovný život a svojho kurátora, vhodnou formou je spravidla filiálka. Ak ide o veľmi malú skupinu členov, pre ktorú sa služby Božie konajú len príležitostne, je vhodné pri návrhu vnútorného usporiadania zvážiť jej zaradenie medzi diaspory.

Dcérocirkev s vlastnou právnou subjektivitou by mala byť skôr osobitným riešením v prípadoch, keď existujú opodstatnené dôvody na zachovanie vyššej miery samostatnosti a dostatočné predpoklady na plnenie súvisiacich povinností.

Dôležité rozlíšenie: Cirkevný zákon pri zlúčení samostatného cirkevného zboru výslovne uvádza jeho transformáciu na filiálku alebo dcérocirkev. To však neznamená, že všetky jeho doterajšie filiálky musia zostať filiálkami aj po zlúčení. Ich budúce postavenie sa posudzuje v rámci návrhu vnútorného usporiadania prijímajúceho cirkevného zboru po zlúčení, o ktorom rozhoduje príslušné dištriktuálne presbyterstvo.

Príklad z praxe – CZ A pozostáva z matkocirkvi a troch filiálok. Po zlúčení s cirkevným zborom B sa doterajšia matkocirkev cirkevného zboru A stane filiálkou prijímajúceho cirkevného zboru B.

Z troch pôvodných filiálok cirkevného zboru A sa v jednej naďalej pravidelne konajú služby Božie a pôsobí kurátor, preto sa navrhuje, aby zostala filiálkou aj po zlúčení. V ďalších dvoch filiálkach žije už len niekoľko členov a služby Božie sa konajú príležitostne. Tieto doterajšie filiálky sa preto navrhujú zaradiť medzi diaspory prijímajúceho cirkevného zboru B.

Takéto usporiadanie neznamená ukončenie duchovného života v jednotlivých obciach, ale prispôsobenie ich organizačného postavenia skutočným podmienkam.

O zmene formy cirkevného zboru a jeho vnútornom členení v rámci transformácie rozhoduje príslušné dištriktuálne presbyterstvo. Dohoda o podmienkach zlúčenia preto predstavuje spoločný návrh dotknutých cirkevných zborov, ktorý je podkladom pre rozhodovanie príslušných cirkevných orgánov, nie samotné rozhodnutie o zlúčení.

2.2. Zabezpečenie duchovného života a cirkevnej práce

BOHOSLUŽOBNÝ ŽIVOT	ĎALŠIA CIRKEVNÁ PRÁCA	PASTORAČNÁ STAROSTLIVOSŤ
Miesta, rozpis a zabezpečenie služieb Božích.	Práca s deťmi, mládežou a ďalšími skupinami.	Spôsob zabezpečenia duchovnej starostlivosti o členov.

Pri príprave zlúčenia je potrebné usilovať sa o zachovanie pravidelného bohoslužobného života vo všetkých dotknutých obciach. Jeho konkrétny rozsah a organizáciu však treba prispôsobiť skutočným potrebám členov a personálnym možnostiam cirkevného zboru. Prípadné zmeny je potrebné vopred prerokovať s členmi dotknutých častí cirkevného zboru a vysvetliť ich dôvody.

Spojenie personálnych a organizačných možností viacerých cirkevných zborov môže zároveň vytvoriť priestor na rozvoj aktivít, ktoré jednotlivé zbory doteraz nedokázali zabezpečovať samostatne.

Čo je potrebné zistiť a preveriť?

Pred prípravou dohody je potrebné posúdiť súčasný rozsah duchovnej služby a cirkevnej práce v jednotlivých matkocirkvách, filiálkach a diaspórach, najmä:

- pravidelnosť konania služieb Božích a priemernú účasť na nich,
- zabezpečovanie cirkevných úkonov a pastorácie členov,
- rozsah konfirmačnej prípravy, práce s deťmi, mládežou, rodinami a seniormi,
- existujúce biblické hodiny, modlitebné stretnutia a ďalšie cirkevné aktivity,
- personálne možnosti duchovných, funkcionárov a dobrovoľníkov,
- vzdialenosti medzi jednotlivými obcami, dopravnú dostupnosť a časové možnosti zabezpečenia duchovnej služby.

Pri tomto posudzovaní je dôležité zohľadniť nielen počet členov, ale aj ich skutočné zapojenie do cirkevného života a potreby jednotlivých vekových skupín.

Na čom sa musia cirkevné zbory dohodnúť?

Dotknuté cirkevné zbory by mali spoločne pripraviť návrh zabezpečenia duchovného života po zlúčení, najmä v týchto oblastiach:

Služby Božie

Je potrebné dohodnúť miesta a predpokladanú pravidelnosť konania služieb Božích. Pri príprave návrhu treba vychádzať z doterajšieho duchovného života, skutočnej účasti členov, personálnych možností a dostupnosti kostolov alebo iných priestorov.

Cieľom je zachovať kontinuitu duchovného života vo všetkých častiach zlúčeného cirkevného zboru a vytvoriť podmienky na jeho ďalší rozvoj. Konkrétne usporiadanie služieb Božích má zohľadňovať miestne podmienky a potreby členov. Prípadné zmeny treba vopred prerokovať s dotknutými členmi.

Pastoračná služba a cirkevné úkony

Je potrebné vyjasniť, ako bude zabezpečovaná pastorácia členov vrátane návštev chorých a seniorov, ako aj vykonávanie krstov, konfirmácií, sobášov a pohrebov.
Osobitnú pozornosť treba venovať členom, pre ktorých môže byť cestovanie do inej obce náročné.

Práca s deťmi, mládežou a ďalšími skupinami

Pri zlúčení je vhodné posúdiť možnosti spoločného organizovania konfirmačnej prípravy, detských besiedok, mládežníckych stretnutí, biblických hodín a ďalších aktivít.

Spojením menších skupín môže vzniknúť dostatočný počet účastníkov na pravidelnú činnosť, ktorú jednotlivé cirkevné zbory doteraz nedokázali zabezpečovať.

Personálne zabezpečenie duchovnej služby

Je potrebné posúdiť, či duchovný prijímajúceho cirkevného zboru dokáže zabezpečovať službu v celom rozšírenom územnom obvode a aké ďalšie personálne alebo organizačné opatrenia budú potrebné. Pri väčšom územnom rozsahu alebo vyššom počte členov môže byť potrebné upraviť rozdelenie povinností, zapojiť ďalších duchovných alebo využiť ďalšie možnosti spolupráce v rámci seniorátu.

Pri príprave dohody je vhodné vopred posúdiť aj reálne časové a personálne možnosti duchovného, najmä ak zlúčením dôjde k výraznému rozšíreniu územného obvodu alebo počtu miest, v ktorých sa zabezpečuje duchovná služba.

V súvislosti so zlúčením je potrebné posúdiť aj doterajšie podmienky výkonu služby duchovného, najmä rozsah jeho

povinností, cestovanie medzi jednotlivými obcami a súvisiace náklady. Ak si nové organizačné usporiadanie vyžaduje zmenu týchto podmienok, je potrebné zabezpečiť aj príslušnú úpravu vokátora a ďalších súvisiacich dokumentov v súlade s platnými predpismi.

Príklady z praxe

Príklad 1 – Úprava rozpisu služieb Božích

V pričleňovanom cirkevnom zbore sa služby Božie konajú každú nedeľu v matkocirkvi a v dvoch filiálkach. Po zlúčení by jeden duchovný nedokázal dlhodobo zabezpečovať všetky doterajšie termíny.

Cirkevné zbory sa preto dohodnú na spoločnom rozpise, podľa ktorého sa v niektorých filiálkach budú služby Božie konať striedavo. Zároveň sa dohodne zabezpečenie služieb Božích počas významných cirkevných sviatkov.

Príklad 2 – Spoločná práca s deťmi a mládežou

V dvoch susedných cirkevných zboroch je po šesť detí, pre ktoré sa samostatne nedarí organizovať pravidelné stretnutia.

Po zlúčení môžu vytvoriť spoločnú skupinu, striedať miesta stretnutí a zapojiť dobrovoľníkov z oboch doterajších cirkevných zborov.

Príklad 3 – Pastoračné návštevy

V jednej z filiálok žije viacero starších členov, ktorí sa pre zdravotné alebo dopravné obmedzenia nemôžu pravidelne zúčastňovať služieb Božích v matkocirkvi.

Pri príprave dohody sa preto osobitne zohľadní zabezpečenie pravidelných pastoračných návštev a možností účasti na duchovnom živote.

2.3. Organizačné usporiadanie a správa cirkevného zboru

PRED ZLÚČENÍM	PO ZLÚČENÍ
Každý dotknutý cirkevný zbor má vlastné orgány a svoju organizačnú štruktúru.	Zachovaný cirkevný zbor vykonáva správu v rámci jednej organizačnej jednotky; postavenie filiálok upravuje štatút.

Zlúčením cirkevných zborov dochádza k zmenám v ich organizačnom usporiadaní, správe a rozhodovaní. Preto je potrebné ešte pred zlúčením vyjasniť, ako budú fungovať orgány prijímajúceho cirkevného zboru a akým spôsobom sa do jeho správy zapoja členovia pričleňovaného cirkevného zboru.

Dôležité je, aby nové usporiadanie bolo funkčné, zrozumiteľné a aby jednotlivé časti cirkevného zboru mali primerané možnosti podieľať sa na jeho živote a rozhodovaní.

Čo je potrebné zistiť a preveriť?

Pred prípravou dohody je potrebné preveriť najmä:

- súčasné zloženie a funkčné obdobie orgánov dotknutých cirkevných zborov,
- počet volených členov zborového presbyterstva a spôsob ich voľby,
- platné štatúty cirkevných zborov, najmä ustanovenia o zložení orgánov a zastúpení jednotlivých častí zboru,
- obsadenie volených funkcií vrátane filiálnych kurátorov,
- jasné rozdelenie organizačných a administratívnych úloh.

Na čom sa musia cirkevné zbory dohodnúť?

Zloženie zborového presbyterstva a zastúpenie jednotlivých častí cirkevného zboru

Jednou z dôležitých otázok pri príprave zlúčenia je určenie počtu členov zborového presbyterstva a spôsobu zastúpenia jednotlivých častí cirkevného zboru.

Pri príprave nového štatútu sa odporúča zvážiť viacero možností, napr.:

Pomerné zastúpenie podľa počtu členov – počet miest v presbyterstve sa určí podľa počtu členov jednotlivých častí cirkevného zboru.

Kombinovaný spôsob – pri rozdelení miest sa zohľadní počet členov a zároveň sa zabezpečí primerané zastúpenie menších častí cirkevného zboru.

Pri rozhodovaní je vhodné prihliadať nielen na počet členov, ale aj na územný rozsah, počet filiálok, rozsah cirkevnej činnosti a potrebu zapojenia jednotlivých častí cirkevného zboru do spoločného rozhodovania.

Nie je nevyhnutné, aby mali všetky filiálky alebo obce svojich zástupcov. Dôležité je nájsť také usporiadanie, ktoré bude primerané skutočným podmienkam a zároveň prispeje k vzájomnej dôvere medzi členmi dotknutých cirkevných zborov.

Obsadenie orgánov cirkevného zboru po zlúčení

Po dohode o budúcom zložení orgánov je potrebné určiť spôsob ich obsadenia. Do úvahy prichádzajú dva základné postupy:

1. Zachovanie doterajších mandátov a doplňujúce voľby

Ako základný postup sa navrhuje zachovanie mandátov doterajších členov orgánov prijímajúceho cirkevného zboru. Po schválení nového štatútu, ktorý zohľadní rozšírené územné a organizačné usporiadanie, by sa uskutočnili doplňujúce voľby na novovytvorené miesta v zborovom presbyterstve, príslušných výboroch a ďalších orgánoch podľa potreby.

Takýmto spôsobom by sa zabezpečilo zapojenie členov pričleňovaného cirkevného zboru do správy a rozhodovania pri zachovaní kontinuity doterajších orgánov.

Pri príprave nového štatútu je potrebné zohľadniť existujúce mandáty, aby navrhované rozdelenie miest umožňovalo uskutočniť doplňujúce voľby.

2. Nové spoločné voľby

Alternatívnou možnosťou, ktorú sa odporúča pri príprave zlúčenia zvážiť, je uskutočnenie nových volieb do celého zborového presbyterstva, príslušných výborov a ďalších volených funkcií.

Predpokladom takéhoto postupu je dobrovoľné vzdanie sa funkcií doterajšími funkcionármi prijímajúceho cirkevného zboru v rozsahu potrebnom na uskutočnenie nových volieb.

Nové spoločné voľby môžu mať okrem organizačného aj symbolický význam. Umožnia členom všetkých dotknutých cirkevných zborov spoločne rozhodnúť o zložení orgánov, ktoré budú zabezpečovať ďalšie fungovanie cirkevného zboru. Môžu tak predstavovať nový spoločný začiatok a vyjadrenie vzájomnej dôvery a spoluzodpovednosti za jeho budúcnosť.

Pri oboch postupoch zostávajú zborový farár a zborový dozorca prijímajúceho cirkevného zboru vo svojich funkciách, čím sa zabezpečí kontinuita výkonu funkcií predsedníctva cirkevného zboru.

Postavenie kurátorov

Pri príprave nového organizačného usporiadania je potrebné vyjasniť obsadenie funkcií kurátorov, najmä v prípadoch, keď sa doterajšia matkocirkev stane filiálkou alebo dôjde k zmene postavenia niektorých doterajších filiálok.

Správa a organizačné zabezpečenie

Je potrebné dohodnúť, ako bude po zlúčení zabezpečovaná správa jednotlivých častí cirkevného zboru,

koordinácia spoločných aktivít a komunikácia medzi zborovým predsedníctvom, presbyterstvom a filiálnymi kurátormi. Podrobné otázky správy majetku, hospodárenia a administratívy sú predmetom ďalších častí sprievodcu.

Úprava zborového štatútu

Nové organizačné usporiadanie je potrebné premietnuť do štatútu prijímajúceho cirkevného zboru. Odporúča sa preto už pri príprave dohody o podmienkach zlúčenia vypracovať návrh nového znenia štatútu, ktorý bude zohľadňovať najmä:

- nové územné a vnútorné členenie cirkevného zboru,
- počet členov jednotlivých orgánov,
- spôsob zastúpenia jednotlivých častí cirkevného zboru v presbyterstve,
  spôsob obsadzovania orgánov po zlúčení.

Plánovanie termínu zlúčenia

Už v prípravnej fáze sa odporúča, aby sa zúčastnené cirkevné zbory dohodli na konkrétnom dni, ku ktorému má zlúčenie nadobudnúť účinnosť.

Zlúčenie sa môže uskutočniť k akémukoľvek dátumu v priebehu kalendárneho roka. Z praktického hľadiska sa však odporúča plánovať jeho účinnosť prednostne k **1. januáru**. Zlúčenie v priebehu roka môže priniesť dodatočné účtovné a daňové povinnosti vrátane potreby podania daňového priznania za časť roka, a tým aj zvýšené administratívne náklady.

Prípravný a schvaľovací proces by mal prebiehať s dostatočným časovým predstihom, aby bolo možné pripraviť potrebné organizačné, majetkové, účtovné a administratívne opatrenia a zabezpečiť plynulý prechod na nové usporiadanie.

Navrhovaný deň účinnosti zlúčenia by mal byť uvedený v uzneseniach zborových orgánov aj v žiadosti o zlúčenie.

2.4 Majetkové otázky pri zlúčení cirkevných zborov

ČO ZMAPOVAŤ	ČO VOPRED DOHODNÚŤ
Nehnuteľnosti a hnuteľné veci, vlastnícke vzťahy, užívanie budov, zmluvy, záväzky a súvisiace dokumenty.	Budúce využívanie majetku, správu a údržbu, spôsob odovzdania dokumentácie a praktické zabezpečenie.

Majetkové otázky patria medzi najcitlivejšie oblasti prípravy zlúčenia cirkevných zborov. Každý cirkevný zbor môže vlastniť nehnuteľnosti, hnuteľný majetok a ďalšie majetkové hodnoty, s ktorými sú spojené nielen práva, ale aj povinnosti, náklady na ich správu a údržbu či rôzne zmluvné záväzky.

Pred zlúčením je preto potrebné dôkladne poznať majetkovú situáciu všetkých dotknutých cirkevných zborov a dohodnúť sa na základných princípoch ďalšieho využívania a správy ich majetku.

Čo je potrebné zistiť a preveriť?

Nehnuteľný majetok

Je potrebné pripraviť prehľad všetkých nehnuteľností vo vlastníctve jednotlivých cirkevných zborov, najmä kostolov, modlitební, farských budov, zborových domov, pozemkov a ďalších objektov.

Pri jednotlivých nehnuteľnostiach je potrebné preveriť najmä:

- vlastnícke vzťahy a údaje zapísané na listoch vlastníctva vrátane spoluvlastníckych podielov,

- prípadné záložné práva, vecné bremená a iné obmedzenia,
- existujúce nájomné a ďalšie zmluvné vzťahy,
- technický stav nehnuteľností a predpokladané náklady na ich údržbu a opravy,
- plánované alebo nevyhnutné investície,
- prípadné majetkové spory alebo nevyriešené vlastnícke otázky.

Osobitnú pozornosť treba venovať nehnuteľnostiam, ktoré sa dlhodobo nevyužívajú, sú v nevyhovujúcom technickom stave alebo predstavujú významnú finančnú záťaž.

Hnuteľný majetok

Je potrebné preveriť evidenciu hnuteľného majetku, najmä vybavenia kostolov a farských budov, hudobných nástrojov, technického zariadenia, umeleckých predmetov a ďalšieho hodnotného majetku.

Pozornosť treba venovať aj predmetom, ktoré nie sú vo vlastníctve cirkevného zboru, ale má ich zverené do užívania alebo správy.

Kultúrne pamiatky a historicky hodnotný majetok

Ak cirkevné zbory vlastnia nehnuteľné alebo hnuteľné národné kultúrne pamiatky, je potrebné preveriť ich evidenciu, príslušnú dokumentáciu a povinnosti vyplývajúce z pamiatkovej ochrany.

Rovnako je vhodné osobitne identifikovať historicky a umelecky hodnotné predmety, aj keď nie sú vyhlásené za národné kultúrne pamiatky.

Preverenie pamiatkovej ochrany majetku

Pri príprave zlúčenia je potrebné preveriť, či sa medzi nehnuteľnosťami pričleňovaných cirkevných zborov nachádzajú národné kultúrne pamiatky alebo objekty situované v pamiatkových územiach či ochranných pásmach.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať historickým kostolom, zvoniciam, farským budovám a ďalším stavbám, ako aj historicky hodnotnému zariadeniu kostolov.

Pamiatkový status možno preveriť prostredníctvom registrov Pamiatkového úradu SR (www.pamiatky.sk). V prípade nejasností sa odporúča kontaktovať Odbor evidencie pamiatkového fondu Pamiatkového úradu SR alebo príslušný krajský pamiatkový úrad.

Už v prípravnej fáze je vhodné zistiť, či sa na nehnuteľnosti vzťahujú osobitné podmienky ochrany, či majú známe technické nedostatky a aké povinnosti a náklady môže ich ďalšia správa predstavovať pre prijímajúci cirkevný zbor.

Preverené informácie je potrebné zohľadniť pri dohode o budúcej správe a financovaní majetku.

Zmluvné vzťahy a záväzky súvisiace s majetkom

Je potrebné zistiť, aké zmluvy a záväzky sú spojené s vlastníctvom, správou a užívaním majetku. Môže ísť najmä o nájomné zmluvy, zmluvy o dodávkach energií a služieb, poistné zmluvy, záväzky vyplývajúce z uskutočnených investícií alebo podmienky poskytnutých darov a dotácií.

Finančné záväzky cirkevných zborov a ich vysporiadanie sú podrobnejšie predmetom nasledujúcej časti sprievodcu.

Na čom sa musia cirkevné zbory dohodnúť?

Na základe zisteného majetkového stavu je potrebné dohodnúť sa predovšetkým na základných princípoch ďalšieho využívania a správy majetku po zlúčení.

Ide najmä o:

- budúce využívanie kostolov, modlitební, farských budov a ďalších nehnuteľností,
- zabezpečenie ich správy, údržby a financovania,

- riešenie nehnuteľností, ktoré sa nevyužívajú alebo si vyžadujú významné investície,
- rešpektovanie účelového určenia darov, dotácií a iných majetkových hodnôt,
- osobitné pravidlá ochrany vybraného majetku pôvodných pričleňovaných cirkevných zborov.

Nie je potrebné, aby sa už v tejto fáze rozhodovalo o každej budúcej oprave, investícii alebo prevádzkovom opatrení. Dôležité je, aby cirkevné zbory poznali majetkovú situáciu a zhodli sa na zásadných otázkach.

Ochrana majetku jednotlivých častí cirkevného zboru

Jednou z významných obáv pri príprave zlúčenia môže byť strata možnosti ovplyvňovať rozhodovanie o majetku pôvodného pričleňovaného cirkevného zboru.

Po zlúčení bude tento majetok súčasťou majetku prijímajúceho cirkevného zboru. O jeho ďalšom využívaní a prípadnom scudzení budú rozhodovať príslušné orgány cirkevného zboru podľa platných cirkevnoprávnych predpisov. Vzhľadom na rozdielny počet členov jednotlivých častí cirkevného zboru nemusí ich zastúpenie v spoločných orgánoch samo osebe zabezpečiť dostatočný vplyv na rozhodovanie o tomto majetku.

Preto sa odporúča, aby sa cirkevné zbory ešte pred zlúčením dohodli na možnosti osobitnej ochrany vybraných nehnuteľností, najmä kostolov, farských budov a ďalšieho významného majetku.

Takáto ochrana by mohla spočívať v tom, že na predaj, prenájom alebo zaťaženie vopred určených nehnuteľností sa bude okrem rozhodnutia príslušných orgánov cirkevného zboru vyžadovať aj predchádzajúci súhlas členov dotknutej filiálky. Túto podmienku sa odporúča upraviť v písomnej dohode o zlúčení cirkevných zborov.

Uplatnenie tejto osobitnej ochrany by však malo byť podmienené riadnym plnením dohodnutých finančných povinností príslušnej časti cirkevného zboru. Ide najmä o primeraný podiel na spoločných prevádzkových nákladoch cirkevného zboru vrátane nákladov na farský úrad a zabezpečenie duchovnej služby, ako aj na príspevkoch, ktoré je cirkevný zbor povinný odvádzať vyšším cirkevným organizačným jednotkám.

Podmienky ochrany majetku, spôsob vyjadrenia súhlasu a pravidlá posudzovania plnenia finančných povinností je potrebné dohodnúť ešte pred zlúčením a zahrnúť ich do písomnej dohody o zlúčení cirkevných zborov.

Cieľom je vytvoriť spravodlivé podmienky pre všetky časti cirkevného zboru – poskytnúť členom pričleňovaného cirkevného zboru primeranú ochranu ich doterajšieho majetku a zároveň zabezpečiť, aby prijímajúci cirkevný zbor nebol neprimerane zaťažený nákladmi, na ktorých sa jednotlivé časti nepodieľajú podľa dohodnutých pravidiel.

Inventarizácia a ocenenie majetku

Pred zlúčením je potrebné zabezpečiť, aby mali cirkevné zbory aktuálnu a úplnú evidenciu svojho majetku a aby jeho účtovný stav zodpovedal skutočnosti.

Samotné zlúčenie cirkevných zborov neznamená všeobecnú povinnosť vypracovať znalecké posudky na všetok majetok. Odborné ocenenie môže byť potrebné v osobitných prípadoch, napríklad pri riešení sporných majetkových otázok alebo ak to vyžaduje príslušný právny predpis či samostatný majetkový úkon.

Príklady z praxe

Príklad 1 - menší cirkevný zbor sa pričleňuje k väčšiemu, vo vlastníctve menšieho CZ je kostol, fara a niekoľko pozemkov.
Členovia menšieho cirkevného zboru majú obavy, že po zlúčení bude môcť väčšina členov spoločného konventu rozhodnúť o predaji niektorej z týchto nehnuteľností aj napriek ich nesúhlasu.

Pri príprave zlúčenia sa preto cirkevné zbory dohodnú, že v štatúte prijímajúceho cirkevného zboru navrhnú osobitné pravidlá ochrany presne určených nehnuteľností, založené na súhlase členov dotknutej filiálky, pokiaľ to cirkevnoprávne predpisy umožnia.

Súčasne sa dohodnú na pravidlách, podľa ktorých sa jednotlivé časti cirkevného zboru budú podieľať na spoločných nákladoch a príspevkoch vyšším cirkevným organizačným jednotkám. Riadne plnenie týchto povinností bude jednou z podmienok uplatnenia dohodnutej ochrany majetku.

Príklad 2 - menší cirkevný zbor, ktorý sa má pričleniť k väčšiemu, vlastní kostol a farskú budovu. Fara je už niekoľko rokov neobývaná, vyžaduje si rozsiahlu rekonštrukciu a jej údržba predstavuje pravidelné náklady

Pri príprave zlúčenia sa cirkevné zbory spoločne zaoberajú otázkou ďalšieho využitia tejto nehnuteľnosti. Môžu sa napríklad dohodnúť, že budovu po zlúčení predajú a získané finančné prostriedky použijú na dohodnuté potreby cirkevného zboru. Inou možnosťou je spoločná investícia do jej rekonštrukcie s cieľom následného prenajímania, pričom sa vopred dohodnú na financovaní rekonštrukcie, údržby a využití príjmov z prenájmu.

Dôležité je, aby sa na základnom riešení zhodli ešte pred zlúčením a aby prijímajúci cirkevný zbor poznal náklady a záväzky, ktoré v súvislosti s nehnuteľnosťou prevezme.

Samotná dohoda o budúcom predaji alebo rekonštrukcii však ešte neznamená uskutočnenie týchto krokov. Tie bude možné realizovať až po zlúčení, pri dodržaní príslušných cirkevnoprávnych predpisov.

Dohoda o podmienkach zlúčenia ani jej schválenie dotknutými cirkevnými zbormi sama osebe nespôsobuje prechod vlastníctva majetku.

K prechodu majetku pričleňovaného cirkevného zboru na jeho právneho nástupcu dochádza až v nadväznosti na právne účinné zlúčenie schválené príslušným cirkevným orgánom.

Postup pri následnom usporiadaní vlastníckych vzťahov, zápisoch do príslušných evidencií, odovzdaní majetku a splnení ďalších súvisiacich povinností je opísaný v kapitole venovanej uskutočneniu schváleného zlúčenia.

2.5 Finančné otázky pri zlúčení cirkevných zborov

FINANČNÝ STAV	SPOLOČNÉ HOSPODÁRENIE	ODOVZDANIE A EVIDENCIA
Účty, pohľadávky, záväzky, účelové prostriedky.	Rozpočet a pravidlá financovania jednotlivých častí zboru.	Doklady, účtovná evidencia a prehľad o prevzatých položkách.

Finančné otázky patria medzi najdôležitejšie oblasti prípravy zlúčenia cirkevných zborov. Jednotlivé cirkevné zbory môžu mať rozdielnu finančnú situáciu, výšku pravidelných príjmov, rozsah prevádzkových nákladov aj existujúce záväzky. Preto je potrebné ešte pred zlúčením dôkladne poznať ich hospodárenie a dohodnúť sa na základných pravidlách financovania spoločných potrieb.

Dlhodobým cieľom zlúčenia by malo byť vytvorenie jedného cirkevného zboru so spoločnými príjmami a výdavkami, v ktorom sa finančné prostriedky využívajú podľa potrieb celého cirkevného zboru a všetkých jeho častí. Takýto spôsob hospodárenia predpokladá vzájomnú dôveru, transparentné rozhodovanie a spravodlivé zohľadňovanie potrieb jednotlivých častí cirkevného zboru.

Spoločné hospodárenie pritom neznamená, že každá časť cirkevného zboru musí získať späť rovnaký objem prostriedkov, akým prispela do spoločných príjmov. Niektoré časti môžu mať vyššie príjmy, iné väčšie potreby, napríklad v súvislosti s opravou kostola alebo zabezpečením cirkevnej práce. Práve spoločné hospodárenie má vytvárať priestor na vzájomnú pomoc a solidaritu.

Keďže vytvorenie takejto dôvery môže vyžadovať určitý čas, cirkevné zbory sa môžu pri príprave zlúčenia dohodnúť na prechodnom období, počas ktorého budú uplatňovať osobitné pravidlá sledovania príjmov a výdavkov a financovania spoločných nákladov. Tieto pravidlá by však nemali viesť k trvalému oddelenému hospodáreniu jednotlivých častí, ale postupne vytvárať podmienky na spoločné hospodárenie cirkevného zboru.

Čo je potrebné zistiť a preveriť?

1. Príjmy a výdavky jednotlivých cirkevných zborov

Je potrebné posúdiť hospodárenie jednotlivých cirkevných zborov za posledné roky, najmä:

- príjmy z cirkevného príspevku, ofier, milodarov a zbierok,
- príjmy z prenájmu nehnuteľností a ďalšie pravidelné príjmy,
- náklady na zabezpečenie duchovnej služby a prevádzku farského úradu,
- náklady na energie, údržbu, opravy a poistenie nehnuteľností,
- ostatné pravidelné a mimoriadne výdavky.

2. Finančný majetok a záväzky

Osobitne je vhodné posúdiť, do akej miery jednotlivé cirkevné zbory dokážu zo svojich pravidelných príjmov pokrývať svoje prevádzkové náklady.

Je potrebné preveriť najmä:

- stav peňažných prostriedkov na bankových účtoch a v pokladniciach,
- pohľadávky a záväzky jednotlivých cirkevných zborov,
- prípadné úvery, pôžičky a iné finančné záväzky,
- neuhradené faktúry a ďalšie splatné povinnosti,
- účelovo viazané finančné prostriedky, dary a dotácie.

Pri záväzkoch je dôležité zistiť nielen ich aktuálnu výšku, ale aj termíny splatnosti a predpokladaný vplyv na hospodárenie cirkevného zboru po zlúčení.

3. Plnenie finančných povinností voči vyšším cirkevným organizačným jednotkám

Osobitne je potrebné preveriť, či jednotlivé cirkevné zbory riadne plnia svoje finančné povinnosti voči vyšším cirkevným organizačným jednotkám vrátane príspevkov do Fondu finančného zabezpečenia.

Ak niektorý cirkevný zbor eviduje nedoplatky, je potrebné ešte pred zlúčením dohodnúť spôsob ich riešenia.

Na čom sa musia cirkevné zbory dohodnúť?

V prípade, že sa cirkevné zbory dohodnú na prechodnom období s osobitným sledovaním hospodárenia jednotlivých častí, je potrebné v prvom rade určiť, ktoré náklady sa budú považovať za spoločné náklady celého cirkevného zboru (ďalej len „celozborové náklady“).

1. Vymedzenie celozborových nákladov

Môže ísť najmä o:

- prevádzku, údržbu a opravy farskej budovy a farského úradu,
- náklady na energie, telefón, internet a ďalšie služby súvisiace s prevádzkou farského úradu,
- cestovné náhrady duchovného alebo náklady na prevádzku a údržbu zborového motorového vozidla,
- príspevky vyšším cirkevným organizačným jednotkám vrátane Fondu finančného zabezpečenia,
- náklady na spoločné cirkevné podujatia, napríklad zborové dni, detské tábory a ďalšie aktivity organizované pre celý cirkevný zbor,
- ďalšie výdavky, ktoré slúžia celému cirkevnému zboru.

Pri významných mimoriadnych investíciách, napríklad rozsiahlej rekonštrukcii farskej budovy, je vhodné vopred dohodnúť osobitný spôsob ich financovania.

2. Rozdelenie celozborových nákladov medzi jednotlivé časti cirkevného zboru

Následne je potrebné dohodnúť pomer, v akom sa jednotlivé časti cirkevného zboru budú podieľať na financovaní celozborových nákladov.

Jedným z odporúčaných a v praxi osvedčených spôsobov je určenie podielu jednotlivých častí cirkevného zboru podľa počtu ich členov.

Pomer sa stanovuje každoročne na základe evidovaného počtu členov jednotlivých častí cirkevného zboru k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka a platí počas celého nasledujúceho kalendárneho roka.

Tento spôsob je jednoduchý, transparentný a umožňuje jednotlivým častiam cirkevného zboru vopred poznať svoj podiel na spoločných nákladoch. Zároveň poskytuje jasný základ na zostavenie rozpočtu a vyhodnocovanie plnenia dohodnutých finančných povinností.

Cirkevné zbory sa však môžu dohodnúť aj na inom spôsobe rozdelenia nákladov, ak lepšie zodpovedá ich konkrétnym podmienkam.

3. Evidencia príjmov a výdavkov jednotlivých častí cirkevného zboru

Po zlúčení vedie cirkevný zbor jedno spoločné účtovníctvo. Počas prechodného obdobia sa však odporúča zabezpečiť samostatné analytické sledovanie príjmov a výdavkov jednotlivých častí cirkevného zboru, ako aj celozborových nákladov.

Tento spôsob je možné pomerne jednoducho nastaviť v účtovníctve, napríklad prostredníctvom samostatných číselných radov alebo iného jednoznačného označenia účtovných položiek podľa jednotlivých častí cirkevného zboru.

Pri jednotlivých častiach cirkevného zboru sa sledujú najmä:

- príjmy z cirkevného príspevku, ofier, milodarov a zbierok,
- príjmy z prenájmu nehnuteľností a ďalšie príjmy súvisiace s príslušnou časťou,
- výdavky na prevádzku a údržbu kostolov a ďalších budov,
- výdavky na miestne cirkevné aktivity a ďalšie potreby príslušnej časti.

Samostatne sa sledujú celozborové náklady, ktoré boli vopred dohodnuté ako spoločné náklady celého cirkevného zboru.

Takéto rozlíšenie má výlučne evidenčný a kontrolný charakter. Neznamená samostatné účtovníctvo ani samostatné hospodárenie filiálok. Za hospodárenie cirkevného zboru ako celku zodpovedajú jeho príslušné orgány.

4. Pravidelné vyhodnocovanie hospodárenia a vnútorné zúčtovanie

V pravidelných intervaloch, napríklad štvrťročne, sa na základe údajov zo spoločného účtovníctva vypracuje prehľad príjmov a výdavkov jednotlivých častí cirkevného zboru. Súčasne sa medzi jednotlivé časti rozpočítajú celozborové náklady podľa vopred dohodnutého pomeru.

Výsledkom je vnútorné zúčtovanie, ktoré zohľadňuje príjmy príslušnej časti cirkevného zboru, jej vlastné výdavky a podiel na celozborových nákladoch.

Ak príjmy príslušnej časti nepokrývajú jej výdavky a podiel na celozborových nákladoch, vzniknutý rozdiel sa eviduje ako jej vnútorný záväzok a prenáša sa do nasledujúceho obdobia. Ak naopak vykazuje prebytok, tento sa eviduje v jej prospech a zohľadní sa pri ďalšom zúčtovaní.

Takto sa zabezpečí kontinuita vyhodnocovania hospodárenia a predíde sa situácii, keď by sa neplnenie finančných povinností jednotlivých častí v nasledujúcom období nezohľadňovalo.

Ide výlučne o vnútorné zúčtovanie v rámci jedného cirkevného zboru. Nevznikajú tým samostatné právne záväzky medzi filiálkami a cirkevným zborom ani samostatné účtovníctvo jednotlivých častí.

Výsledky vnútorného zúčtovania by mali byť pravidelne predkladané príslušným orgánom cirkevného zboru a sprístupňované zástupcom jednotlivých častí, aby mali prehľad o plnení dohodnutých finančných povinností.

Ak niektorá časť cirkevného zboru dlhodobo nedokáže plniť svoje vnútorné finančné záväzky, je potrebné, aby sa touto situáciou zaoberali príslušné orgány cirkevného zboru, posúdili jej príčiny a prijali primerané opatrenia

na jej riešenie.

5. Prechod k spoločnému hospodáreniu

Dohodnuté pravidlá analytického sledovania príjmov a výdavkov a vnútorného zúčtovania majú slúžiť predovšetkým na zabezpečenie transparentnosti a budovanie vzájomnej dôvery v prvých rokoch po zlúčení.

Cirkevné zbory by si preto mali už pri príprave zlúčenia stanoviť, že fungovanie tohto systému budú pravidelne vyhodnocovať s cieľom postupne prejsť k plne spoločnému hospodáreniu.

V takomto systéme sa príjmy a výdavky nebudú posudzovať predovšetkým podľa toho, ku ktorej časti cirkevného zboru patria, ale podľa potrieb a priorít celého cirkevného zboru. O ich využití budú rozhodovať príslušné orgány transparentne a so spravodlivým zohľadnením potrieb všetkých jeho častí.

Praktický príklad – Rozdelenie celozborových nákladov
K väčšiemu cirkevnému zboru sa pričleňujú dva menšie cirkevné zbory, ktoré budú po zlúčení tvoriť filiálky.

Prijímajúci cirkevný zbor má 300 členov, prvá filiálka 150 členov a druhá filiálka 50 členov. Spolu bude mať cirkevný zbor 500 členov.

Cirkevné zbory sa dohodnú, že počas prechodného obdobia budú spoločné náklady rozdeľovať podľa počtu členov jednotlivých častí cirkevného zboru (v pomere 60/30/10).

Ak by celozborové náklady za štvrťrok boli 1.000€, tak si ich rozdelia takto: matkocirkev 600€, filiálka A 300€, filiálka B 100€.

Každá časť cirkevného zboru má zároveň analyticky sledované vlastné príjmy a výdavky. Pri štvrťročnom vyhodnotení sa k jej vlastným výdavkom pripočíta príslušný podiel na celozborových nákladoch.

Ak niektorá časť vykáže záporný výsledok, prenesie sa ako jej vnútorný záväzok do ďalšieho obdobia. Prípadný prebytok sa eviduje v jej prospech.

Týmto spôsobom má cirkevný zbor priebežný prehľad o hospodárení jednotlivých častí, pričom naďalej vedie iba jedno spoločné účtovníctvo.

Odporúčaný postup – písomná dohoda o podmienkach zlúčenia

Hoci cirkevnoprávne predpisy nevyžadujú uzavretie osobitnej písomnej dohody o podmienkach zlúčenia, odporúča sa, aby dotknuté cirkevné zbory výsledky vzájomných rokovaní zachytili v takejto dohode.

Dohoda by mala vychádzať z otázok prerokovaných v jednotlivých častiach tejto kapitoly a obsahovať najmä základné podmienky budúceho organizačného usporiadania, zabezpečenia duchovného života, správy majetku a hospodárenia cirkevného zboru.

Jej cieľom je jednoznačne zachytiť vzájomne dohodnuté podmienky, predchádzať prípadným nedorozumeniam a uľahčiť následné schvaľovanie zlúčenia príslušnými cirkevnými orgánmi.

Uzavretie písomnej dohody nie je zákonnou podmienkou zlúčenia cirkevných zborov. Dohoda predstavuje odporúčaný praktický nástroj, ktorý nenahrádza rozhodnutia príslušných cirkevných orgánov podľa CPP. Samotným uzavretím dohody ešte nedochádza k zlúčeniu cirkevných zborov.

Vzor dohody o podmienkach zlúčenia je súčasťou tohto sprievodcu ako **príloha č. 2**.

Súčasťou dohody môže byť aj pracovný návrh aktualizovaného štatútu prijímajúceho cirkevného zboru, ktorý bude vychádzať z dohodnutých podmienok zlúčenia a zohľadňovať jeho budúce organizačné a územné usporiadanie.

TRANSFORMÁCIA CIRKEVNÝCH ZBOROV ECAV

Postup pri schvaľovaní zlúčenia cirkevných zborov

3

1 Schválenie v zborových orgánoch → **2 Spoločná žiadosť** → **3 Seniorát** → **4 Dištrikt**

1 Prerokovanie a schválenie zlúčenia v zborovom presbyterstve a zborovom konvente dotknutých zborov.

2 Vypracovanie a predloženie spoločnej žiadosti o zlúčenie seniorátnemu presbyterstvu.

3 Prerokovanie žiadosti v seniorátnom presbyterstve a zaujatie stanoviska k zlúčeniu.

4 Konečné rozhodnutie o zlúčení v dištriktuálnom presbyterstve.

Výsledok schvaľovania

Rozhodnutie dištriktuálneho presbyterstva o zlúčení cirkevných zborov s určením jeho účinnosti.

3.1 Schválenie zlúčenia v dotknutých cirkevných zboroch

ROZHODOVANIE V CIRKEVNÝCH ZBOROCH

ZBOROVÉ PRESBYTERSTVO	ZBOROVÝ KONVENT
Schvaľuje návrh zlúčenia v každom dotknutom cirkevnom zbore.	Následne schvaľuje návrh v každom dotknutom cirkevnom zbore.

Po prerokovaní a vzájomnom odsúhlasení podmienok zlúčenia je potrebné pristúpiť k jeho formálnemu schváleniu v jednotlivých cirkevných zboroch.

Podľa § 12 ods. 7 cirkevného zákona o cirkevných organizačných jednotkách musia byť súčasťou žiadosti o zlúčenie rozhodnutia zborového presbyterstva a zborového konventu každého dotknutého cirkevného zboru. Táto požiadavka sa vzťahuje na pričleňovaný cirkevný zbor, aj na prijímajúci cirkevný zbor.

Príprava návrhu na schválenie

Pred zvolaním príslušných orgánov by mali mať cirkevné zbory pripravený spoločný návrh zlúčenia, ktorý bude vychádzať z otázok prerokovaných v prípravnej fáze podľa kapitoly 2.

Návrh by mal jednoznačne určovať najmä:

- ktoré cirkevné zbory sa majú zlúčiť a ktorý z nich bude prijímajúcim cirkevným zborom,
- aké bude budúce organizačné a územné usporiadanie cirkevného zboru vrátane postavenia jednotlivých obcí a doterajších častí cirkevných zborov,
- základné podmienky zabezpečenia duchovného života, správy, hospodárenia a nakladania s majetkom,
- navrhovaný termín účinnosti zlúčenia.

Ak cirkevné zbory pripravili písomnú dohodu o podmienkach zlúčenia, odporúča sa predložiť ju spolu s návrhom zlúčenia na rokovanie zborových presbyterstiev a zborových konventov. Dohoda môže tvoriť prílohu

schvaľovaných uznesení, čím sa zabezpečí, že všetky dotknuté cirkevné zbory schvaľujú zhodné podmienky zlúčenia.

Schválenie zborovým presbyterstvom a zborovým konventom

Návrh zlúčenia prerokuje a schváli zborové presbyterstvo a následne zborový konvent každého dotknutého cirkevného zboru.

Uznesenia by mali byť formulované tak, aby bolo zrejmé, že príslušný orgán schvaľuje konkrétny návrh zlúčenia k určitému dňu, za dohodnutých podmienok, a nie iba všeobecný zámer začať rokovania o zlúčení.

Dôležité je, aby všetky dotknuté cirkevné zbory schválili obsahovo zhodné podmienky zlúčenia. Ak by niektorý z orgánov schválil návrh s podstatnými zmenami, bolo by potrebné tieto zmeny vzájomne prerokovať a zabezpečiť zhodu dotknutých cirkevných zborov.

Uznesenia zborových presbyterstiev a zborových konventov by mali jednoznačne vyjadrovať súhlas so zlúčením, identifikovať prijímajúci a pričleňované cirkevné zbory a uvádzať navrhovaný deň účinnosti zlúčenia. Zároveň by mali vyjadrovať súhlas s navrhovaným územným a organizačným usporiadaním po zlúčení, najmä so začlenením doterajších matkocirkví a filiálok.

Rovnaký navrhovaný deň účinnosti zlúčenia by mal byť uvedený v uzneseniach všetkých zúčastnených cirkevných zborov.

Zápisnice, uznesenia a termíny

O rokovaniach príslušných orgánov sa vyhotovujú zápisnice podľa cirkevnoprávnych predpisov. Pri príprave ďalšieho postupu je potrebné zohľadniť najmä tieto lehoty:

- Zápisnice zo zasadnutí zborových orgánov treba dať podpísať a overiť do 10 dní.
- Overený odpis zápisnice zo zborového konventu sa predkladá seniorskému úradu do 10 dní od zasadnutia.
- Proti uzneseniu zborového orgánu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho prijatia.
- Podané odvolanie má odkladný účinok. Preto je pri plánovaní ďalších krokov potrebné zohľadniť nielen termíny zasadnutí, ale aj prípadné odvolacie konanie.

Po schválení zlúčenia vo všetkých dotknutých cirkevných zboroch sa pripravia podklady na predloženie žiadosti príslušnému seniorátnemu presbyterstvu.

Vzorové uznesenia zborového presbyterstva a zborového konventu pre pričleňovaný aj prijímajúci cirkevný zbor sú **v prílohe č. 3** tohto sprievodcu.

3.2 Predloženie žiadosti o zlúčenie seniorátnemu presbyterstvu

PODKLADY K SPOLOČNEJ ŽIADOSTI

POVINNÉ	ODPORÚČANÉ
Rozhodnutia príslušných orgánov návrh budúceho organizačného usporiadania, určenie územného obvodu, návrh majetkového usporiadania a navrhovaný termín zlúčenia.	Písomná dohoda o podmienkach zlúčenia a pracovný návrh aktualizovaného štatútu.

Po schválení zlúčenia príslušnými orgánmi všetkých zúčastnených cirkevných zborov predkladajú ich predsedníctva žiadosť o zlúčenie príslušnému seniorátnemu presbyterstvu.

Žiadosť sa odporúča pripraviť ako spoločný dokument zúčastnených cirkevných zborov, podpísaný ich predsedníctvami. Jej súčasťou musia byť uznesenia zborových presbyterstiev a zborových konventov všetkých

zúčastnených cirkevných zborov, ktorými bolo zlúčenie schválené.

Obsah žiadosti a jej prílohy

Podľa § 12 ods. 7 cirkevného zákona o cirkevných organizačných jednotkách musia byť súčasťou žiadosti rozhodnutia zborového presbyterstva a zborového konventu všetkých dotknutých cirkevných zborov.

Podľa § 12 ods. 8 má žiadosť obsahovať najmä:

- návrh budúceho organizačného usporiadania cirkevného zboru vrátane základných práv a povinností jeho jednotlivých častí,
- určenie územného obvodu s uvedením všetkých dotknutých obcí a miest a ich budúceho postavenia v rámci cirkevného zboru,
- návrh majetkového usporiadania nehnuteľného a hnuteľného majetku zlučovaných cirkevných zborov.
- navrhovaný termín zlúčenia.

Príprava písomnej dohody a pracovného návrhu štatútu je odporúčaným postupom, nie zákonnou podmienkou predloženia žiadosti. Ak cirkevné zbory tieto dokumenty nevypracujú, potrebné informácie musia byť uvedené priamo v žiadosti alebo v iných predložených podkladoch. Vzor spoločnej žiadosti o zlúčenie cirkevných zborov tvorí **prílohu č. 4** tohto sprievodcu

Príprava a schválenie aktualizovaného štatútu

Podľa § 1 ods. 3 cirkevného zákona o cirkevných organizačných jednotkách musí mať každý cirkevný zbor platný štatút, ktorý zodpovedá jeho aktuálnemu stavu. Štatút prijíma zborový konvent a schvaľuje seniorátne presbyterstvo.

Pri zlúčení je preto potrebné zabezpečiť, aby štatút prijímajúceho cirkevného zboru zodpovedal jeho novému organizačnému a územnému usporiadaniu.

Odporúča sa pripraviť návrh aktualizovaného štatútu už v prípravnej fáze zlúčenia, a to na základe podmienok dohodnutých medzi dotknutými cirkevnými zbormi. Takto pripravený návrh môže byť súčasťou písomnej dohody o podmienkach zlúčenia a následne podkladom na jeho schválenie príslušnými cirkevnými orgánmi.

Odporúča sa, aby návrh aktualizovaného štatútu schválili zborové konventy všetkých dotknutých cirkevných zborov už pri schvaľovaní zlúčenia, ako súčasť dohodnutých podmienok budúceho usporiadania. Zborový konvent prijímajúceho cirkevného zboru zároveň prijme aktualizovaný štatút ako svoj vnútorný predpis, s účinnosťou podmienenou uskutočnením zlúčenia.

Takýto postup zabezpečí, že s budúcim usporiadaním vyjadria súhlas aj členovia pričleňovaných cirkevných zborov. Zároveň umožní, aby seniorátne presbyterstvo na jednom zasadnutí prerokovalo žiadosť o zlúčenie a schválilo aktualizovaný štatút bez potreby opakovane zvolávať príslušné orgány.

Predloženie žiadosti a ďalší postup

Žiadosť spolu s príslušnými podkladmi sa predkladá seniorátnemu presbyterstvu prostredníctvom seniorského úradu.

Pri cirkevných zboroch, ktoré sú povinné začať proces transformácie podľa § 12 ods. 2 cirkevného zákona o cirkevných organizačných jednotkách, je potrebné dodržať postup a lehoty ustanovené v § 12 ods. 4. Podľa písm. d) tohto ustanovenia je cirkevný zbor povinný predložiť žiadosť o zmenu formy cirkevného zboru seniorátnemu presbyterstvu do šiestich mesiacov od oznámenia podľa § 12 ods. 4 písm. a).

3.3 Prerokovanie žiadosti seniorátnym presbyterstvom

ÚLOHA SENIORÁTNEHO PRESBYTERSTVA

POSÚDENIE	VÝSTUP
Prerokuje žiadosť a jej podklady, posúdi splnenie podmienok a budúce fungovanie zboru.	Prijme stanovisko a postúpi žiadosť s vyjadrením dištriktuálnemu presbyterstvu.

Po predložení žiadosti o zlúčenie seniorátne presbyterstvo prerokuje a posúdi predložený návrh vrátane jeho podkladov.

Podľa § 12 ods. 6 cirkevného zákona o cirkevných organizačných jednotkách je seniorátne presbyterstvo povinné pristupovať k jednotlivým žiadostiam individuálne a prihliadať aj na ďalšie špecifické okolnosti, nielen na parametre ustanovené v § 6 tohto zákona.

Pri posudzovaní žiadosti by sa malo zamerať najmä na to, či:

- *zlúčenie schválili príslušné orgány všetkých dotknutých cirkevných zborov,*
- *navrhované organizačné a územné usporiadanie zodpovedá cirkevnoprávnym predpisom,*
- *sú dostatočne vyriešené základné otázky zabezpečenia duchovného života, správy a hospodárenia cirkevného zboru,*
- *navrhované riešenie vytvára predpoklady na dlhodobé fungovanie cirkevného zboru.*

Seniorátne presbyterstvo prijme k žiadosti svoje stanovisko, v ktorom odporučí alebo neodporučí schválenie zlúčenia.

Podľa § 12 ods. 5 následne predloží žiadosť spolu so svojím vyjadrením dištriktuálnemu presbyterstvu. Žiadosť sa predkladá aj v prípade, ak seniorátne presbyterstvo zlúčenie neodporučí.

3.4 Rozhodnutie dištriktuálneho presbyterstva

ROZHODNUTIE O ZLÚČENÍ

KTO ROZHODUJE	ČO ROZHODNUTIE URČUJE
Dištriktuálne presbyterstvo.	Zlučované zbory, účinnosť, územné usporiadanie a právne nástupníctvo.

Po prerokovaní žiadosti seniorátnym presbyterstvom sa návrh zlúčenia spolu s jeho stanoviskom predkladá príslušnému dištriktuálnemu presbyterstvu.

Podľa čl. 26 ods. 2 písm. f) Ústavy ECAV a § 12 ods. 5 cirkevného zákona o cirkevných organizačných jednotkách rozhoduje o zlúčení cirkevných zborov dištriktuálne presbyterstvo.

Schválenie zlúčenia

Dištriktuálne presbyterstvo posúdi žiadosť, stanovisko seniorátneho presbyterstva a predložené podklady. Pri rozhodovaní zohľadňuje aj individuálne okolnosti dotknutých cirkevných zborov podľa § 12 ods. 6 uvedeného zákona.

V rozhodnutí o zlúčení dištriktuálne presbyterstvo určí najmä:

- ktoré cirkevné zbory sa zlučujú a ktorý z nich zostáva zachovaný ako prijímajúci cirkevný zbor, deň účinnosti zlúčenia,
- územné usporiadanie po zlúčení vrátane určenia matkocirkvi, filiálok a diaspór,
- právne nástupníctvo prijímajúceho cirkevného zboru vo vzťahu k majetku, právam a záväzkom pričleňovaných cirkevných zborov.

Podľa okolností môže byť potrebné rozhodnúť aj o súvisiacich otázkach, najmä o zrušení farárskeho miesta v pričleňovanom cirkevnom zbore.

Deň účinnosti zlúčenia môže byť určený aj na neskorší dátum, než je deň prijatia rozhodnutia. Takýto postup poskytuje zúčastneným cirkevným zborom čas na prípravu potrebných opatrení.

Z praktického hľadiska sa odporúča zvážiť určenie účinnosti zlúčenia k začiatku kalendárneho roka, teda k 1. januáru. Takýto termín môže zjednodušiť účtovné, daňové a administratívne vysporiadanie. Pri zlúčení v priebehu roka môžu vzniknúť ďalšie povinnosti spojené s uzavretím účtovníctva a podaním daňových priznaní. Konkrétne dôsledky je preto vhodné vopred konzultovať s účtovníkom alebo daňovým poradcom.

Pri plánovaní účinnosti zlúčenia je potrebné zohľadniť lehoty na podanie opravných prostriedkov a zabezpečiť, aby zlúčenie nenadobudlo účinnosť pred právoplatnosťou príslušného rozhodnutia.

Právoplatnosť rozhodnutia a realizácia zlúčenia

Proti uzneseniu dištriktuálneho presbyterstva možno podľa § 9 cirkevného zákona o rokovaní cirkevných orgánov podať odvolanie do 15 dní od doručenia príslušnej zápisnice alebo výpisu uznesení. O odvolaní rozhoduje dištriktuálny konvent.

Podľa § 12 ods. 3 uvedeného zákona má podané odvolanie odkladný účinok. Ak bolo odvolanie podané, napadnuté rozhodnutie sa stáva vykonateľným až po rozhodnutí odvolacieho orgánu.

Pri plánovaní zlúčenia sa preto odporúča počítať s dostatočným časovým odstupom medzi schvaľovacím rozhodnutím a plánovaným začiatkom fungovania cirkevného zboru v novom usporiadaní. Konkrétny termín realizácie zlúčenia musí rešpektovať právoplatnosť a vykonateľnosť príslušného rozhodnutia.

TRANSFORMÁCIA CIRKEVNÝCH ZBOROV ECAV

Realizácia zlúčenia

od rozhodnutia po spoločné fungovanie

4

PÄŤ OBLASTÍ REALIZÁCIE ZLÚČENIA

1 Organizácia zlúčenia
Usporiadanie orgánov a štatútu prijímajúceho cirkevného zboru.

→ **2 Dokumentácia**
Odovzdanie a prevzatie dokumentácie, agendy a registratúry.

→ **3 Majetok a financie**
Inventarizácia majetku, vysporiadanie práv a zabezpečenie spoločného hospodárenia.

→ **4 Administratíva**
Potrebné oznámenia, evidencie a ukončenie administratívnych záležitostí.

→ **5 Fungovanie po zlúčení**
Zabezpečenie duchovného života, pokračovanie v cirkevnej práci a spolupráca v rámci zboru.

Výsledok realizácie

Úplné začlenenie pričleňovaných cirkevných zborov do prijímajúceho zboru a vytvorenie podmienok na jeho spoločné fungovanie.

Ak dištriktuálne presbyterstvo rozhodne o zlúčení s účinnosťou k neskoršiemu dátumu, obdobie medzi schválením zlúčenia a dňom jeho účinnosti je vhodné využiť na prípravu všetkých potrebných organizačných, majetkových, účtovných a administratívnych opatrení.

Do dňa účinnosti zlúčenia zostávajú zúčastnené cirkevné zbory samostatnými právnickými osobami a naďalej konajú prostredníctvom svojich príslušných orgánov.

Ku dňu účinnosti zlúčenia pričleňované cirkevné zbory zanikajú a ich práva a povinnosti prechádzajú na prijímajúci cirkevný zbor ako právneho nástupcu. Od tohto dňa sa uskutočňujú úkony, ktoré sú podmienené samotným zánikom pričleňovaných cirkevných zborov a prechodom ich práv a povinností.

4.1 Organizačné zabezpečenie zlúčenia

KROK	ČO TREBA ZABEZPEČIŤ
Organizačné nastavenie	Účinnosť zlúčenia, aktualizovaný štatút, orgány zachovaného zboru a zastupovanie.

Po schválení zlúčenia a nadobudnutí účinkov príslušného rozhodnutia je potrebné zabezpečiť, aby organizačné usporiadanie prijímajúceho cirkevného zboru zodpovedalo schváleným podmienkam zlúčenia.

Prijímajúci cirkevný zbor pokračuje vo svojej činnosti ako existujúca cirkevná organizačná jednotka, pričom sa rozširuje jeho územný obvod a mení sa jeho vnútorné usporiadanie. Pričleňované cirkevné zbory zanikajú ako samostatné cirkevné organizačné jednotky.

Aktualizovaný štatút cirkevného zboru

Základným dokumentom upravujúcim nové organizačné usporiadanie je aktualizovaný štatút prijímajúceho cirkevného zboru.

Odporúča sa, aby bol návrh aktualizovaného štatútu pripravený už v rámci prípravy zlúčenia a schválený zborovými konventmi všetkých dotknutých cirkevných zborov ako súčasť dohodnutých podmienok zlúčenia. Zborový konvent prijímajúceho cirkevného zboru zároveň prijme aktualizovaný štatút ako svoj vnútorný predpis.

Aktualizovaný štatút sa následne predloží na schválenie seniorátnemu presbyterstvu spolu so žiadosťou o zlúčenie. Jeho účinnosť bude podmienená uskutočnením zlúčenia na základe rozhodnutia dištriktuálneho presbyterstva.

Po nadobudnutí účinkov zlúčenia sa prijímajúci cirkevný zbor riadi aktualizovaným štatútom.

Úprava zloženia zborového presbyterstva

Po zlúčení cirkevných zborov je potrebné zabezpečiť zastúpenie členov pričlenených častí v orgánoch prijímajúceho cirkevného zboru v súlade s dohodnutými podmienkami zlúčenia a aktualizovaným štatútom.

Pri obsadzovaní orgánov možno postupovať dvoma spôsobmi:

- Zachovanie doterajších mandátov a doplňujúce voľby – doterajší členovia orgánov prijímajúceho cirkevného zboru pokračujú vo výkone svojich funkcií a uskutočnia sa doplňujúce voľby na novovytvorené miesta.
- Nové spoločné voľby – uskutočnia sa voľby do celého zborového presbyterstva a podľa potreby aj ďalších orgánov. Predpokladom je dobrovoľné vzdanie sa funkcií doterajšími funkcionármi prijímajúceho cirkevného zboru v potrebnom rozsahu.

Podrobnejšie sú oba postupy vysvetlené v kapitole 2.3. Konkrétny spôsob obsadenia orgánov je potrebné dohodnúť už počas prípravy zlúčenia a následne uskutočniť v súlade s CPP a aktualizovaným štatútom cirkevného zboru.

Pri oboch postupoch zostávajú zborový farár a zborový dozorca prijímajúceho cirkevného zboru vo svojich funkciách.

Zabezpečenie kontinuity správy

Do uskutočnenia prípadných zmien v zložení zborového presbyterstva zabezpečujú správu prijímajúceho cirkevného zboru jeho doterajšie príslušné orgány v rozsahu svojich právomocí.

Pri organizačných zmenách je potrebné dbať na to, aby bola zachovaná kontinuita rozhodovania, správy a zastupovania cirkevného zboru a aby sa dohodnuté podmienky zlúčenia premietli do jeho ďalšieho fungovania.

4.2 Odovzdanie a prevzatie dokumentácie

ODOVZDÁVANÁ OBLASŤ	KONTROLNÝ PODKLAD
Registratúra a dokumenty	Zoznam dokumentácie a odovzdávací protokol
Rozpracované záležitosti	Prehľad otvorených spisov a lehôt
Prístupy a evidencia	Zoznam prevzatých prístupov a evidencií

V súvislosti so zlúčením cirkevných zborov je potrebné zabezpečiť riadne odovzdanie dokumentácie pričleňovaných cirkevných zborov prijímajúcemu cirkevnému zboru.

Cieľom je zachovať kontinuitu vedenia cirkevných evidencií, zabezpečiť dostupnosť dokumentov potrebných na ďalšiu činnosť cirkevného zboru a predísť strate alebo poškodeniu historicky významných písomností.

Dokumentácia, ktorú je potrebné odovzdať

Odovzdanie sa týka najmä:

Cirkevných matrík – matriky pokrstených, konfirmovaných, sobášených a pochovaných vrátane súvisiacich záznamov a dokumentácie.

Evidencie členov cirkevného zboru – kartotéky členov, elektronické evidencie a ďalšie údaje potrebné na vedenie členskej evidencie.

Zápisníc a uznesení cirkevných orgánov – zápisnice zborových konventov, presbyterstiev a ďalšie dokumenty týkajúce sa správy cirkevného zboru.

Registratúry a archívu – úradná korešpondencia, spisy, historické dokumenty, kroniky a ďalšie písomnosti.

Elektronickej dokumentácie – elektronické súbory, databázy, úradná komunikácia a dokumenty uložené v používaných informačných systémoch.

Účtovná dokumentácia, majetkové evidencie a dokumenty súvisiace so zmluvnými záväzkami sa odovzdávajú v nadväznosti na majetkové a finančné zabezpečenie zlúčenia podľa bodu 4.3.

Spôsob odovzdania a prevzatia

Pred samotným odovzdaním sa odporúča dokumentáciu usporiadať, skontrolovať jej úplnosť a pripraviť prehľad dokumentov, ktoré sa odovzdávajú. Osobitne je vhodné preveriť stav registratúry, archívu a rozpracovaných záležitostí, aby bolo možné zabezpečiť ich plynulé prevzatie.

Odporúča sa, aby sa odovzdanie uskutočnilo na základe písomného odovzdávacieho a preberacieho protokolu, ktorý bude obsahovať najmä:

- identifikáciu odovzdávajúceho a prijímajúceho cirkevného zboru,
- dátum odovzdania a mená osôb, ktoré dokumentáciu odovzdali a prevzali,
- prehľad odovzdávanej dokumentácie vrátane jej rozsahu a spôsobu uloženia,
- prípadné zistené nedostatky alebo chýbajúce dokumenty.

Pri rozsiahlejšej dokumentácii môže byť súčasťou protokolu samostatný súpis odovzdávaných dokumentov.

Uchovávanie dokumentácie po zlúčení

Prijímajúci cirkevný zbor zabezpečuje ďalšie vedenie a uchovávanie prevzatej dokumentácie v súlade s príslušnými cirkevnoprávnymi predpismi, registratúrnymi pravidlami a predpismi o ochrane osobných údajov.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať historickým dokumentom, najmä starším cirkevným matrikám, zápisniciam, kronikám a ďalším archívnym písomnostiam. Odporúča sa kontaktovať Centrum histórie ECAV v Bratislave, a dohodnúť s ním možnosti prevzatia historickej dokumentácie a archívnych písomností do odbornej správy a úschovy. Takýto postup môže zabezpečiť ich odborné uchovávanie a ochranu aj v prípadoch, keď cirkevný zbor nemá dostatočné personálne alebo priestorové kapacity.

Pri odovzdávaní historickej dokumentácie je potrebné vyhotoviť súpis odovzdávaných písomností a zabezpečiť preukázateľné potvrdenie ich prevzatia.

Pri elektronických schránkach, e-mailových účtoch a používateľských prístupoch pričleňovaných cirkevných zborov je potrebné preveriť podmienky ich ďalšieho používania alebo ukončenia a zabezpečiť uchovanie dôležitej elektronickej komunikácie a dokumentácie. Osobitnú pozornosť treba venovať prístupu k starším úradným správam a dokumentom.

4.3 Majetkové a finančné zabezpečenie zlúčenia

MAJETOK	FINANCIE A ÚČTOVNÍCTVO
Inventarizačné súpisy, právne tituly, zmluvy, evidencia budov a hnuteľných vecí.	Bankové účty, pohľadávky, záväzky, účelové prostriedky a nadväzujúce účtovné doklady.

Po nadobudnutí právnych účinkov zlúčenia prechádza majetok pričleňovaných cirkevných zborov na prijímajúci cirkevný zbor ako ich právneho nástupcu. Na tento prechod nie je potrebné uzatvárať samostatné prevodné zmluvy.

Je však potrebné zabezpečiť riadne prevzatie majetku a finančnej agendy, aktualizáciu príslušných evidencií a pokračovanie v plnení existujúcich záväzkov.

Inventarizácia a prevzatie majetku

Odporúča sa vykonať inventarizáciu majetku a záväzkov pričleňovaných cirkevných zborov a vyhotoviť ich súpis ku dňu zlúčenia.

Pozornosť je potrebné venovať najmä:

- nehnuteľnému majetku vrátane kostolov, farských budov, pozemkov a ďalších nehnuteľností,
- hnuteľnému majetku vrátane zariadenia kostolov, farských budov a ďalších objektov,
- finančným prostriedkom na bankových účtoch a v pokladnici,
- pohľadávkam a záväzkom,
- existujúcim zmluvám, poisteniu a ďalším právnym vzťahom.

Prevzatie majetku a súvisiacej dokumentácie sa odporúča potvrdiť písomným odovzdávacím a preberacím protokolom, ktorého súčasťou môže byť podrobný inventárny súpis.

Nehnuteľný majetok a zápis do katastra

Po nadobudnutí právnych účinkov zlúčenia je potrebné zabezpečiť zápis prijímajúceho cirkevného zboru ako vlastníka nehnuteľností, ktoré boli vo vlastníctve pričleňovaných cirkevných zborov.

Keďže vlastníctvo prechádza na prijímajúci cirkevný zbor ako právneho nástupcu, nejde o prevod na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy. Predpokladaným postupom je zápis zmeny vlastníckeho práva záznamom podľa § 34 katastrálneho zákona, nie vkladom.

Odporúčaný postup:

Pripraviť zoznam nehnuteľností. Pri každej nehnuteľnosti uviesť okres, obec, katastrálne územie, číslo listu vlastníctva, parcelné číslo, register parcely, spoluvlastnícky podiel a pri stavbách aj súpisné číslo, ak je pridelené.

Pripraviť listiny preukazujúce právne nástupníctvo. Predovšetkým rozhodnutie príslušného dištriktuálneho presbyterstva o zlúčení a doklad preukazujúci nadobudnutie jeho právnych účinkov. Podľa požiadaviek katastrálneho odboru môžu byť potrebné aj ďalšie dokumenty preukazujúce zánik pričleňovaného cirkevného zboru a právne nástupníctvo prijímajúceho cirkevného zboru.

Podať návrh na vykonanie záznamu. Návrh podáva prijímajúci cirkevný zbor na príslušný okresný úrad, katastrálny odbor, podľa polohy nehnuteľnosti. Ak sa nehnuteľnosti nachádzajú v rôznych okresoch, je potrebné podať návrhy na jednotlivé príslušné katastrálne odbory.

Predložiť požadované prílohy. K návrhu sa prikladajú listiny preukazujúce právne nástupníctvo a presná identifikácia dotknutých nehnuteľností. Pred podaním sa odporúča konzultovať s príslušným katastrálnym odborom, či predložené dokumenty postačujú na vykonanie záznamu.

Skontrolovať vykonaný zápis. Po vykonaní záznamu preveriť údaje na listoch vlastníctva, najmä správne označenie prijímajúceho cirkevného zboru, jeho identifikačné údaje a spoluvlastnícke podiely.

Spôsob podania a poplatky

Návrh na vykonanie záznamu možno podať v listinnej alebo elektronickej forme. Elektronické podanie je dostupné prostredníctvom portálu slovensko.sk. Podanie návrhu na záznam nepodlieha správnemu poplatku.

KDE ZÍSKAŤ INFORMÁCIE

• **Príslušný okresný úrad, katastrálny odbor** – informácie o požadovaných dokumentoch a postupe pri konkrétnych nehnuteľnostiach.

• **Portál slovensko.sk –** elektronická služba „Podávanie návrhu na záznam do katastra nehnuteľností“: https://www.slovensko.sk/sk/detail-sluzby?externalCode=ks_336460

• **Úrad geodézie, kartografie a katastra SR** – informácie o katastri a elektronických službách: https://www.skgeodesy.sk

• **Portál elektronických služieb katastra** – vyhľadávanie listov vlastníctva a kontrola údajov: https://kataster.skgeodesy.sk/eskn-portal/

Pri nehnuteľnostiach, ktoré sú národnými kultúrnymi pamiatkami, je potrebné nezávisle od zápisu do katastra splniť aj oznamovaciu povinnosť voči príslušnému krajskému pamiatkovému úradu a obci.

Historicky hodnotný majetok a národné kultúrne pamiatky

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať historicky a umelecky hodnotným predmetom a nehnuteľnostiam, najmä historickým kostolom, zvoniciam, farským budovám, liturgickým predmetom, oltárom, obrazom, organom a ďalšiemu zariadeniu kostolov.

Pri inventarizácii sa odporúča vyhotoviť súpis historicky hodnotných predmetov vrátane ich stručného opisu, umiestnenia a podľa možnosti aj fotodokumentácie.

Pri majetku, ktorý je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku, je potrebné postupovať v súlade so zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

Pri národných kultúrnych pamiatkach je potrebné najmä:

- Preveriť rozsah pamiatkovej ochrany – či je chránená samotná nehnuteľnosť, jej súčasti alebo samostatné hnuteľné predmety. Informácie možno získať v Ústrednom zozname pamiatkového fondu vedenom Pamiatkovým úradom SR.
- Oznámiť zmenu vlastníka – prijímajúci cirkevný zbor oznámi uskutočnenú zmenu vlastníctva príslušnému krajskému pamiatkovému úradu a obci najneskôr do 30 dní podľa § 28 ods. 3 písm. c) pamiatkového zákona.
- Zabezpečiť odborný postup pri premiestňovaní chránených predmetov – pred trvalým premiestnením hnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky je potrebné získať rozhodnutie krajského pamiatkového úradu. To sa vyžaduje aj pri dočasnom premiestnení spojenom s odbornou demontážou.
- Zabezpečiť ďalšiu ochranu a správu pamiatky – vrátane dodržiavania podmienok pri jej údržbe, obnove alebo prípadnej zmene využitia.

Oznámenie zmeny vlastníctva sa odporúča podať bez zbytočného odkladu po nadobudnutí právnych účinkov zlúčenia, bez čakania na vykonanie zápisu nového vlastníka do katastra nehnuteľností. K oznámeniu je vhodné priložiť rozhodnutie o zlúčení, identifikáciu pamiatky a údaje o pôvodnom a novom vlastníkovi.

Ak nehnuteľnosť nie je samostatnou národnou kultúrnou pamiatkou, ale nachádza sa v pamiatkovej rezervácii, pamiatkovej zóne alebo ochrannom pásme, je potrebné rešpektovať príslušné podmienky ochrany, najmä pri plánovaných stavebných úpravách.

Samotné zlúčenie cirkevných zborov nevyžaduje premiestnenie historických a liturgických predmetov. Dôležité je zabezpečiť ich evidenciu, ochranu a určiť osoby zodpovedné za ich ďalšiu správu.

KDE ZÍSKAŤ INFORMÁCIE

• **Pamiatkový úrad SR** – Odbor evidencie pamiatkového fondu: informácie o zápise národných kultúrnych pamiatok a výpisy z Ústredného zoznamu pamiatkového fondu. Kontakt: Mgr. Viera Molnárová, tel. 02/2046 4363; https://www.pamiatky.sk/pusr/odbor-evidencie-pamiatkoveho-fondu

• **Príslušný krajský pamiatkový úrad:** informácie o konkrétnej pamiatke, oznámenie zmeny vlastníka, podmienky ochrany a postup pri plánovaných zásahoch. Kontakty: https://www.pamiatky.sk/kpu/kontakty-kpu

• **Register nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok:** https://www.pamiatky.sk/online-sluzby/registre-evidencie/register-nnkp

Bankové účty a finančné prostriedky

Je potrebné preveriť všetky bankové účty pričleňovaných cirkevných zborov a dohodnúť s príslušnými bankami spôsob ich ďalšieho vedenia alebo ukončenia. Podľa podmienok banky môže byť možné ponechať pôvodné účty na účely hospodárenia jednotlivých častí cirkevného zboru, avšak už pod identifikačnými údajmi prijímajúceho cirkevného zboru. Ak takýto postup nie je možný alebo účelný, finančné prostriedky sa prevedú na účty prijímajúceho cirkevného zboru a pôvodné účty sa ukončia.

Pred zrušením účtov je potrebné preveriť, či na ne ešte neprichádzajú platby alebo z nich nie sú vykonávané pravidelné úhrady, a zabezpečiť potrebné zmeny platobných údajov. Zároveň je potrebné uchovať bankové výpisy a ďalšiu dokumentáciu potrebnú na vedenie účtovníctva.

Finančné prostriedky sa po zlúčení stávajú súčasťou spoločného hospodárenia prijímajúceho cirkevného zboru. Pri ich použití je potrebné rešpektovať prípadné účelové určenie darov, zbierok alebo iných prostriedkov.

Účtovníctvo, pohľadávky a záväzky

Je potrebné zabezpečiť *uzatvorenie účtovníctva* pričleňovaných cirkevných zborov v súvislosti s ich zánikom, zostavenie príslušných účtovných výkazov a prevzatie účtovných údajov a dokladov prijímajúcim cirkevným zborom. Konkrétny postup a rozhodujúce dátumy je potrebné určiť podľa príslušných účtovných predpisov.

V prípade pochybností o úplnosti alebo správnosti účtovnej dokumentácie, prípadne pri nejasnostiach súvisiacich s prevzatím majetku a záväzkov, sa cirkevné zbory môžu obrátiť na seniorátny hospodársky výbor so žiadosťou o odbornú pomoc alebo usmernenie.

Prijímajúci cirkevný zbor ako právny nástupca pokračuje v plnení prevzatých záväzkov a vo vymáhaní pohľadávok.

Zároveň je potrebné preveriť existujúce zmluvné vzťahy, najmä *zmluvy o dodávkach energií a služieb, nájomné zmluvy,* poistné zmluvy a ďalšie dlhodobé záväzky. Zmluvných partnerov je potrebné informovať o zlúčení a zabezpečiť potrebné zmeny zmluvných a fakturačných údajov vrátane identifikačných údajov odberateľa pri dodávkach elektriny, plynu a vody.

Pri *poistných zmluvách* sa odporúča preveriť možnosť spoločného poistenia nehnuteľností a ďalšieho majetku celého cirkevného zboru vrátane filiálok. Takýto postup môže umožniť výhodnejšie poistné podmienky a zníženie celkových nákladov.

Po zlúčení sa vedie spoločné účtovníctvo prijímajúceho cirkevného zboru. Na účely vnútorného sledovania hospodárenia možno využívať analytickú evidenciu nákladov a výnosov podľa jednotlivých častí cirkevného zboru. Nejde však o samostatné hospodárenie filiálok.

Praktické zabezpečenie

Odporúča sa, aby prijímajúci cirkevný zbor v spolupráci so zástupcami pričleňovaných cirkevných zborov a osobami zodpovednými za účtovníctvo pripravil prehľad potrebných úkonov vrátane určenia zodpovedných osôb.

Majetkové a finančné úkony je potrebné koordinovať tak, aby pred ukončením bankových účtov a administratívnych registrácií pričleňovaných cirkevných zborov boli zabezpečené všetky potrebné evidenčné zmeny, finančné operácie a doklady.

4.4 Ukončenie administratívnych záležitostí pričleňovaných cirkevných zborov

OBLASŤ	PRAKTICKÝ ÚKON
Evidencie a identifikačné údaje	Preveriť potrebné oznámenia a zmeny údajov
Zmluvné a bankové vzťahy	Preveriť nadväznosť zmlúv, účtov a oprávnení
Úrady a iné inštitúcie	Postupovať podľa povahy konkrétneho vzťahu a povinností

Po nadobudnutí právnych účinkov zlúčenia je potrebné zabezpečiť administratívne úkony súvisiace so zánikom pričleňovaných cirkevných zborov ako samostatných právnických osôb.

Tieto úkony je potrebné koordinovať s prevzatím dokumentácie, majetku a finančnej agendy tak, aby nedošlo k predčasnému zrušeniu prístupov alebo registrácií potrebných na dokončenie súvisiacich záležitostí.

Oznámenie zániku Ministerstvu kultúry SR

Zánik pričleňovaných cirkevných zborov je potrebné oznámiť Ministerstvu kultúry SR, ktoré vedie evidenciu cirkevných právnických osôb.

Oznámenie môže podať príslušný orgán cirkvi, zriaďovateľ alebo štatutárny orgán dotknutej právnickej osoby. Odporúča sa, aby oznámenia pri zlučovaní cirkevných zborov koordinoval Generálny biskupský úrad ECAV, ktorý zároveň zabezpečí aktualizáciu vnútrocirkevných evidencií.

K oznámeniu je potrebné priložiť príslušné rozhodnutie o zlúčení a doklady preukazujúce jeho právne účinky, podľa požiadaviek Ministerstva kultúry SR.

KDE ZÍSKAŤ INFORMÁCIE

• **Ministerstvo kultúry SR** – evidencia cirkevných právnických osôb: https://www.culture.gov.sk/sk/evidencia-cirkevnych-pravnickych-osob

Register právnických osôb a identifikačné číslo (IČO)

Evidencia cirkevných právnických osôb vedená Ministerstvom kultúry SR je zdrojovým registrom pre Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (RPO).

Po výmaze pričleňovaného cirkevného zboru z evidencie Ministerstva kultúry SR sa informácia o jeho zániku poskytuje do RPO. Nie je preto potrebné podávať samostatnú žiadosť o zrušenie IČO.

IČO zaniknutého cirkevného zboru zostáva jeho historickým identifikátorom a nepridelíuje sa inému subjektu.

Prijímajúci cirkevný zbor si zachováva svoje pôvodné IČO, keďže zlúčením nezaniká, ale pokračuje vo svojej činnosti ako existujúca právnická osoba.

Po vykonaní výmazu sa odporúča skontrolovať správnosť údajov v RPO.

OVERENIE ÚDAJOV **https://rpo.minv.sk/new/**

Elektronické schránky a elektronická komunikácia

Pred ukončením administratívnych evidencií pričleňovaných cirkevných zborov je potrebné zabezpečiť prevzatie a uchovanie elektronických dokumentov a správ uložených v ich elektronických schránkach na portáli slovensko.sk.

Po výmaze cirkevného zboru z evidencie Ministerstva kultúry SR a aktualizácii RPO je potrebné preveriť stav jeho elektronickej schránky.

Ak nedošlo k jej automatickému ukončeniu, je potrebné postup konzultovať so správcom elektronických schránok (NASES) a podľa jeho usmernenia zabezpečiť potrebné úkony.

Prijímajúci cirkevný zbor naďalej používa svoju existujúcu elektronickú schránku.

Rovnako je potrebné v spolupráci s Generálnym biskupským úradom ECAV zabezpečiť aktualizáciu alebo ukončenie cirkevných e-mailových schránok, prístupov do informačných systémov a ďalších elektronických služieb používaných pričleňovanými cirkevnými zbormi. Pred zrušením prístupov je potrebné uchovať dokumentáciu, ktorá má zostať súčasťou registratúry prijímajúceho cirkevného zboru.

> **KDE ZÍSKAŤ INFORMÁCIE https://www.slovensko.sk**

Daňové registrácie a povinnosti voči daňovému úradu

Cirkevné zbory sú od septembra 2026 registrované na daň z príjmov z úradnej moci na základe údajov z RPO, pričom finančná správa im prideľuje daňové identifikačné číslo (DIČ).

Pri zániku pričleňovaného cirkevného zboru je potrebné po jeho výmaze z evidencie Ministerstva kultúry SR a aktualizácii RPO preveriť, či finančná správa vykonala aj zrušenie jeho daňovej registrácie.

Pri registráciách vykonaných z úradnej moci sa nevyžaduje predloženie štandardného registračného formulára. Konkrétny postup pri ukončení daňovej registrácie a splnení súvisiacich povinností sa odporúča vopred konzultovať s príslušným daňovým úradom alebo daňovým poradcom.

Osobitne je potrebné preveriť, či zánikom cirkevného zboru zlúčením vzniká povinnosť podať daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb, aj keď by cirkevný zbor za bežných okolností takúto povinnosť nemal. Ak povinnosť vznikne, je potrebné určiť príslušné zdaňovacie obdobie, lehotu a osobu zodpovednú za jeho podanie.

Ak bol pričleňovaný cirkevný zbor zamestnávateľom, platiteľom DPH alebo mal ďalšie osobitné daňové povinnosti, je potrebné zabezpečiť aj ich vysporiadanie podľa príslušných predpisov.

Prijímajúci cirkevný zbor si zachováva svoje DIČ a ako právny nástupca zabezpečuje splnenie daňových povinností, ktoré naň podľa právnych predpisov prechádzajú.

> **KDE ZÍSKAŤ INFORMÁCIE https://www.financnasprava.sk**

Ďalšie evidencie a registrácie

Podľa konkrétnej situácie pričleňovaného cirkevného zboru je potrebné preveriť aj ďalšie evidencie a registrácie, najmä:

- registrácie zamestnávateľa v Sociálnej poisťovni a zdravotných poisťovniach, ak cirkevný zbor zamestnával pracovníkov,
- evidencie súvisiace s prevádzkou nehnuteľností, miestnymi daňami a poplatkami,
- oprávnenia, povolenia a registrácie súvisiace s osobitnými činnosťami cirkevného zboru.

V prípadoch, keď tieto povinnosti prechádzajú na prijímajúci cirkevný zbor, je potrebné zabezpečiť aktualizáciu príslušných údajov, nie iba ukončenie pôvodnej registrácie.

Záverečná kontrola

Odporúča sa vyhotoviť kontrolný zoznam vykonaných administratívnych úkonov a uchovať potvrdenia o podaných oznámeniach, vykonaných zmenách a ukončených registráciách.

Za koordináciu týchto úkonov by mali zodpovedať určené osoby prijímajúceho cirkevného zboru v spolupráci s predstaviteľmi pričleňovaných cirkevných zborov a podľa potreby s Generálnym biskupským úradom ECAV.

Administratívne ukončenie činnosti pričleňovaných cirkevných zborov má byť vykonané tak, aby bolo zabezpečené plynulé pokračovanie všetkých potrebných činností v rámci prijímajúceho cirkevného zboru.

4.5 Fungovanie cirkevného zboru po zlúčení

DUCHOVNÝ ŽIVOT	SPRÁVA	HOSPODÁRENIE
Bohoslužby a pastoračná starostlivosť	Orgány zachovaného zboru a úloha filiálok	Spoločný rozpočet a priebežné vyhodnocovanie

Zlúčením cirkevných zborov sa proces transformácie nekončí. Nasleduje obdobie, počas ktorého je potrebné zabezpečiť fungovanie rozšíreného cirkevného zboru, postupne zosúladiť jeho činnosť a vytvárať podmienky na spoluprácu členov z jednotlivých obcí.

Cieľom zlúčenia nie je zánik duchovného života v pôvodných cirkevných zboroch, ale vytvorenie podmienok na jeho dlhodobé zachovanie a rozvoj v rámci jedného cirkevného zboru.

Zachovanie duchovného života v jednotlivých častiach cirkevného zboru

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať pokračovaniu služieb Božích a ďalších duchovných aktivít v obciach, ktoré sa zlúčením stali filiálkami alebo diasporou prijímajúceho cirkevného zboru.

V súlade s dohodnutým spôsobom fungovania je vhodné zabezpečiť najmä:

- pravidelné služby Božie a ďalšie bohoslužobné príležitosti,
- prisluhovanie sviatostí a vykonávanie cirkevných obradov,
- pastorálnu starostlivosť o členov cirkevného zboru vrátane starších, chorých a osamelých,
- pokračovanie konfirmačnej prípravy, práce s deťmi, mládežou a ďalších aktivít podľa miestnych možností,
- zachovanie významných miestnych cirkevných tradícií a podujatí.

Rozsah a organizácia jednotlivých činností sa prispôsobujú personálnym, finančným a organizačným možnostiam cirkevného zboru.

Komunikácia s členmi cirkevného zboru

Po zlúčení je dôležité zabezpečiť pravidelné informovanie všetkých členov o živote a činnosti cirkevného zboru. Členovia jednotlivých častí cirkevného zboru by mali mať jasné informácie najmä o tom, na koho sa môžu obracať v duchovných a administratívnych záležitostiach, kde a kedy sa konajú služby Božie, ako sú organizované jednotlivé aktivity a akým spôsobom sa môžu zapájať do života cirkevného zboru.

Pri komunikácii je vhodné využívať existujúce miestne informačné kanály, cirkevné oznamy, webové stránky, sociálne siete alebo osobné kontakty.

Zapojenie členov z jednotlivých obcí

Aj keď filiálky nemajú vlastné orgány ani samostatné hospodárenie, je dôležité vytvárať priestor na aktívne zapojenie ich členov do života a činnosti celého cirkevného zboru.

Odporúča sa podporovať najmä:

- zastúpenie členov z jednotlivých obcí v orgánoch cirkevného zboru v súlade s jeho štatútom a príslušnými cirkevnoprávnymi predpismi,
- zapojenie dobrovoľníkov do organizovania služieb Božích, starostlivosti o kostoly a ďalšie cirkevné objekty,
- spoluprácu pri príprave spoločných podujatí a aktivít,
- pravidelnú komunikáciu medzi predstaviteľmi cirkevného zboru a členmi jeho jednotlivých častí.

Pri väčšom územnom rozsahu cirkevného zboru môže byť praktické určiť kontaktné osoby pre jednotlivé obce, ktoré budú pomáhať pri komunikácii a organizovaní miestnych aktivít. Tieto osoby však nenahrádzajú orgány cirkevného zboru a nevykonávajú ich právomoci.

Spoločné aktivity a budovanie vzájomných vzťahov

Zlúčenie môže priniesť nové možnosti spolupráce, ktoré jednotlivé cirkevné zbory predtým nemali.

Vhodné je postupne rozvíjať spoločné služby Božie, stretnutia, vzdelávacie a misijné aktivity, prácu s deťmi a mládežou či ďalšie podujatia, ktoré podporujú vzájomné spoznávanie a spoluprácu členov.

Zároveň je potrebné rešpektovať miestne osobitosti a tradície jednotlivých obcí. Budovanie spoločného cirkevného zboru nemusí znamenať zjednotenie všetkých aktivít na jednom mieste.

Priebežné vyhodnocovanie fungovania cirkevného zboru

Po určitom období od zlúčenia sa odporúča vyhodnotiť, ako sa osvedčilo nové organizačné usporiadanie.

Zborové presbyterstvo by sa malo zaoberať najmä:

- dostupnosťou duchovnej a pastorálnej starostlivosti v jednotlivých obciach,
- účasťou členov na službách Božích a ďalších aktivitách,
- zapojením členov z filiálok a diaspory do života cirkevného zboru,
- organizačným a finančným zabezpečením činnosti vrátane hospodárenia jednotlivých častí cirkevného zboru a financovania spoločných nákladov,
- prípadnými problémami, ktoré vznikli po zlúčení, a možnosťami ich riešenia.

Na základe získaných skúseností možno podľa potreby upraviť organizáciu činnosti cirkevného zboru, harmonogram služieb Božích alebo spôsob zabezpečovania jednotlivých aktivít.

HLAVNÁ MYŠLIENKA

Zlúčenie cirkevných zborov má priniesť zjednodušenie administratívy, efektívnejšie hospodárenie a vytvoriť duchovným a ich spolupracovníkom väčší priestor na duchovnú a pastorálnu službu. Úspešnosť transformácie by sa preto mala posudzovať predovšetkým podľa toho, či nové usporiadanie prispieva k zachovaniu a rozvoju duchovného života, pastorálnej starostlivosti a služby cirkvi v jednotlivých obciach.

TRANSFORMÁCIA CIRKEVNÝCH ZBOROV ECAV

Vzorové dokumenty a praktické pomôcky

5

čo použiť v jednotlivých etapách zlúčenia

1 Príprava

Prílohy 1 a 2
Posúdenie podmienok a príprava dohody o zlúčení.

→

2 Schvaľovanie

Prílohy 3 a 4
Uznesenia cirkevných orgánov a spoločná žiadosť.

→

3 Realizácia

Príloha 5
Odovzdanie majetku, dokumentácie a agendy.

Príloha 6 – Stručný praktický postup

Rýchly manuál a kontrolný zoznam krokov pre celý proces zlúčenia cirkevných zborov.

Prílohy sprievodcu obsahujú vzorové dokumenty a praktické pomôcky, ktoré môžu cirkevné zbory využiť v jednotlivých etapách prípravy, schvaľovania a realizácie zlúčenia. Ich cieľom je uľahčiť postup zúčastnených cirkevných zborov, pomôcť pri príprave potrebných dokumentov a zabezpečiť, aby sa nezabudlo na dôležité úkony a povinnosti.

Osobitné miesto medzi prílohami má príloha č. 6 – Zlúčenie cirkevných zborov – stručný praktický postup. Je koncipovaná ako „rýchly manuál“, ktorý poskytuje prehľad celého procesu v logickej postupnosti jednotlivých krokov. Umožňuje cirkevným zborom zorientovať sa v tom, čo je potrebné urobiť, kto za jednotlivé úkony zodpovedá a ktoré dokumenty treba pripraviť. Zároveň obsahuje odkazy na príslušné kapitoly sprievodcu, v ktorých sú jednotlivé otázky podrobnejšie vysvetlené.

PRÍLOHA 1

Analytický dokument k posúdeniu podmienok povinnej transformácie cirkevného zboru

Vzor dokumentu určeného na posúdenie, či cirkevný zbor spĺňa zákonné podmienky samostatného fungovania. Umožňuje vyhodnotiť jednotlivé podmienky za tri po sebe nasledujúce roky, zaznamenať konkrétne údaje a zdokumentovať záver o vzniku povinnosti začať proces transformácie.

PRÍLOHA 2

Predbežná dohoda o podmienkach zlúčenia

Vzor dohody, ktorou si zúčastnené cirkevné zbory môžu upraviť praktické podmienky pripravovaného zlúčenia, najmä budúce organizačné usporiadanie, zabezpečenie duchovného života, správu a využívanie majetku, financovanie činnosti a spôsob odovzdania dokumentácie.

Uzatvorenie dohody nie je povinnou podmienkou zlúčenia podľa CPP. Dohoda má pomocný charakter a sama osebe nespôsobuje zánik pričleňovaných cirkevných zborov ani prechod ich práv a povinností. Tieto právne účinky nastávajú na základe rozhodnutia príslušného cirkevného orgánu ku dňu účinnosti zlúčenia.

PRÍLOHA 3

Vzory uznesení orgánov

Súbor vzorových uznesení zborových presbyterstiev a konventov, seniorátneho presbyterstva a dištriktuálneho presbyterstva, ktoré sa podieľajú na schvaľovaní zlúčenia. Vzory zohľadňujú rozdielne postavenie pričleňovaného a prijímajúceho cirkevného zboru a pomáhajú zabezpečiť správnu postupnosť rozhodovania vrátane schvaľovania aktualizovaného štatútu.

PRÍLOHA 4

Spoločná žiadosť o zlúčenie cirkevných zborov

Vzor žiadosti, ktorú po schválení zámeru zlúčenia príslušnými zborovými orgánmi predkladajú zúčastnené cirkevné zbory seniorátnemu presbyterstvu. Obsahuje základné údaje o zboroch, zdôvodnenie zlúčenia, navrhované budúce usporiadanie a ďalšie informácie potrebné na prerokovanie a rozhodnutie príslušných cirkevných orgánov. Súčasťou žiadosti sú aj požadované prílohy.

PRÍLOHA 5

Odovzdávací a preberací protokol

Vzor dokumentu na zaznamenanie odovzdania a prevzatia majetku, finančnej a účtovnej dokumentácie, matrík, členskej evidencie, registratúry a ďalšej agendy pričleňovaných cirkevných zborov. Umožňuje prehľadne zdokumentovať odovzdané položky, určiť zodpovedné osoby a zaznamenať prípadné nedoriešené záležitosti, ktoré bude potrebné zabezpečiť po zlúčení.

PRÍLOHA 6

Zlúčenie cirkevných zborov – stručný praktický postup

Súhrnný prehľad celého procesu zlúčenia, usporiadaný do jednotlivých etáp a konkrétnych krokov. Pri každom kroku uvádza potrebné úkony, zodpovedné cirkevné orgány alebo osoby a odkazy na súvisiace časti sprievodcu a vzorové dokumenty. Slúži ako praktický kontrolný zoznam, podľa ktorého môžu cirkevné zbory postupovať a priebežne sledovať, ktoré úlohy už splnili a ktoré ich ešte čakajú.

Vzorové dokumenty a pomôcky majú odporúčací charakter. Pri ich použití je potrebné zohľadniť konkrétne podmienky zúčastnených cirkevných zborov a prispôsobiť ich príslušnému spôsobu zlúčenia. Nenahrádzajú povinnosť postupovať v súlade s platnými cirkevnoprávnymi a všeobecne záväznými právnymi predpismi.